

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

ETKOT

Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden alkoholinkäyttö
ennen ravintolailtaa

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun ala
Hotelli- ja ravintola-alan ko
Ravintolatoiminta
Opinnäytetyö
2011
Sara Etola

Lahden ammattikorkeakoulu
Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma

ETOLA, SARA LEA ELISA: Etkot
Lahden ammattikorkeakoulun opiskeli-
joiden alkoholinkäyttö ennen ravintolail-
taa

Ravintolatoiminnan suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö, 34 sivua, 4 liitesivua

Syksy 2011

TIIVISTELMÄ

Tämä tutkimuksellinen opinnäytetyö tutkii etkoja ja opiskelijoiden alkoholinkäyttöä ennen ravintolaan menemistä. Selvityksessä selviää myös kuinka paljon alkoholia etkoilla kulutetaan ja minkä takia etkoja vietetään. Selvityksen toimeksiantajana toimii Lahdessa sijaitseva ravintola ja yökerho Dublin Irish Pub.

Tavoitteena on selvittää, kuluttavatko opiskelijat alkoholia etkoilla niin paljon, että tämä vaikuttaa anniskelumyyntiin, ja mitkä ovat syynä kulutukseen ja yhteen kokoontumiseen ennen ravintolailtaa. Onko syynä esimerkiksi suhteessa kalliimpi alkoholin hinta, liian kovalla soiva musiikki tai liian myöhään aukeavat ravintolat. Selvityksessä tutkitaan Lahdessa opiskelevia ammattikorkeakouluopiskelijoita.

Tietoperustassa selvitetään suomalaisten alkoholinkäyttöä ja sen muutoksia vuodesta 1968 toteutettujen juomatapatutkimusten perusteella. Teoriaosassa myös kerrotaan, missä ja koska suomalaiset juovat ja mitkä ovat syynä alkoholinkäyttöön. Yhteenvedossa verrataan tämän selvityksen tuloksia teoriaosassa esille tuotuihin tuloksiin ja pohditaan syitä ja seuraamuksia etkoihin ja ennen ravintolailtaa nautittavaan alkoholiin, jatkotutkimusehdotuksia sekä tutkimuksen pätevyyttä ja luotettavuutta.

Avainsanat: etkot, alkoholi, alkoholinkäyttö, opiskelijat

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Hospitality Management

ETOLA, SARA LEA ELISA: Pre-party
Consumption of Alcohol Before Going
out of Students' of Lahti University of
Applied Sciences

Bachelor's Thesis in Restaurant Management 34 pages, 4 appendices

Autumn 2011

ABSTRACT

This thesis researches pre-parties and students' consumption of alcohol before going out. The thesis research if students drink alcohol in pre-party before going out, how much alcohol they consume before going out and what reasons there are for pre-parties. The thesis was commissioned by a restaurant and nightclub in Lahti called Dublin Irish Pub.

The goal was to find out do students consume alcohol in pre-parties so much that it affects the serving of alcohol in restaurants and nightclubs and what the reasons are for consumption and getting together before going out. Is the reason for example the relatively more expensive alcohol served in restaurants, too loud music or too late opening time of restaurants? The research examines students of Lahti University of Applied Sciences.

The theoretical part of the thesis clarifies Finns' consumption of alcohol and the changes in it based on Finnish Drinking Habits research which has been executed since 1968. The theoretical part also explains where and when do Finns drink and what the reasons for it are. In summary I compare the results of this research to the results I bring up in the theoretical part, ponder the reasons for the results of pre-parties and drinking alcohol before going out, present suggestions for follow-up research and ponder the validity and reliability.

Key words: pre-party, alcohol, consumption of alcohol, students

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Opinnäytetyön tavoite, rajaus ja toteutus	1
1.2	Toimeksiantajan esittely	2
2	SUOMALAISTEN ALKOHOLINKÄYTTÖ	4
2.1	Alkoholinkäytön muutokset	4
2.2	Milloin suomalaiset juovat?	6
2.3	Meille vai teille – Missä suomalaiset juovat?	9
2.4	Juomisen motiivit ja sosiaalisuus	11
3	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	15
3.1	Opinnäytetyöprosessi	15
3.2	Tutkimusmenetelmä	16
3.3	Kyselyiden suunnittelu ja toteutus	17
4	KYSELYJEN TULOKSET	19
4.1	Ensimmäisen kyselyn tulokset	19
4.2	Toisen kyselyn tulokset	20
5	YHTEENVETO	25
5.1	Alkoholi etkoilla	25
5.2	Etkojen järjestämisen motiivit	27
5.3	Johtopäätökset	29
5.4	Opinnäytetyöprosessin arviointi	31
5.5	Tutkimuksen valideetti ja reliabiliteetti	31
5.6	Jatkotutkimus-ehdotukset	33
	LÄHTEET	35
	LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Nuorten keskuudessa on syntynyt käsitys etkot, joiden tarkoituksena on kerätä ystäväporukka yhteen viettämään aikaa ja yleensä myös nauttimaan alkoholia ennen ravintolaan siirtymistä. Vaikka etkojen viettäminen ei olekaan mikään uusi ilmiö, on siitä tullut tavallisempi ja rutinoituneempi aktiviteetti nuorten aikuisten keskuudessa (Wells, Graham & Purcell 2008, 4).

Päädyin tutkimaan etkoja ja opiskelijoiden alkoholinkäyttöä ennen ravintolaan menemistä, koska olin kuullut ravintoloissa työskenteleviltä ystäviltäni, että anniskelumyynti on vähentynyt ja asiakkaat tulevat ravintolaan usein jo valmiiksi humaltuneena, eivätkä näin ollen osta alkoholia ravintolasta. Aihe alkoi kiinnostaa minua, ja koska toimiessani opiskelijakunnassa aktiivina olin mielestäni saanut jo tarpeeksi kokemusta muun muassa tapahtumien järjestämisestä, halusin opinnäytetyönäni tehdä mieluummin tutkimuksen. Samasta syystä olen myös saanut kontakteja lähes kaikille Lahden ammattikorkeakoulun eri aloille ja halusin hyödyntää myös tätä, tässä tapauksessa kerätessäni selvitykseen tarpeeksi laajaa otosta. Myös ihmisten alkoholikäyttäytyminen ja sen muuttuminen yhteiskunnan mukana kiinnostivat minua.

1.1 Opinnäytetyön tavoite, rajausta ja toteutus

Opinnäytetyön toimeksiantaja Dublin Irish Pub on ollut kiinnostunut laajentamaan asiakaskuntaansa entistä enemmän myös opiskelijoihin, ja tutkimuksen avulla he halusivat selvittää miten saisivat houkuteltua opiskelijoita ravintolaan. He halusivat tutkia tarkemmin mitä tapahtuu ennen ravintolaan menoa, juodaanko alkoholia joukolla kotiympäristössä ja jos juodaan niin mitkä ovat syyt siihen. Toisin sanoen he halusivat selvittää miksi etkoja vietetään, koska uskoivat etkojen ainakin osittain vievän asiakkaita ravintolasta, ja miten nuoret saisi houkuteltua viettämään etkoja ravintolaan.

Oma tavoitteeni oli toimeksiantajan kysymysten lisäksi selvittää mitä etkoilla juodaan ja kuinka paljon sekä vaikuttaako tämä ravintolan anniskelumyyntiin. Tämän lisäksi päätin selvittää kuinka usein etkoja vietetään, jotta saisin käsityksen siitä, onko alkoholin nauttiminen ennen ravintolaan menoa yleistä.

Tutkimus on rajattu koskemaan Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden etkoja. Tein selvityksen kahdessa osassa, joista ensimmäinen oli kartoittava kysely, jonka avulla määrittelin, mitä etkot ovat, ja mitä niissä tehdään. Ensimmäisen kyselyn vastauksien perusteella laadin toisen kyselyn, jossa selvitin tarkemmin, mitä etkoilla tapahtuu, ja mikä on niiden tarkoitus. Laadin molemmat kyselyt Internetissä Webropolin avulla ja käytin vastauksien keräämiseen sosiaalista mediaa, kuten Facebookia ja reppua, joka on Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja opettajien oma viestimiskanava.

Tutkimusongelmana oli selvittää, mitä etkoilla tapahtuu, juodaanko niillä alkoholia, ja paljonko sitä yleensä juodaan ennen ravintolaan siirtymistä. Selvitin myös motiiveja etkoille. Minun piti selvittää, vietetäänkö etkoja vain sen takia, että tarkoituksena on ”ottaa pohjia” halvemmalla, vai voiko motiivina toimia enemmänkin sosiaaliset syyt. Opinnäytetyössä pohdin myös, miten nuoret saataisiin kotiympäristöstä anniskelu ympäristöön aloittelemaan iltaansa. Teoriaosassa avaan kyselyiden ja yhteenvedon laatimiseen olennaista taustatietoa suomalaisten juomakulttuurista, sen muutoksista ja nuorten sosiaalisesta alkoholinkäytöstä.

1.2 Toimeksiantajan esittely

Dublin Irish Pub on avattu nykyisellä paikallaan 5.12.2006. Ravintola koostuu kahdesta osasta, Dublin Pubista ja Dublin Nightista, ja se on Suomen ensimmäinen yökerho-baari yhdistelmä, joka on saanut jatkoaikaluvan molemmille puolille. Pubin puolelta on tunnelmaa ja viihdettä viikon jokaisena päivänä, ja tiskiltä löytyy laaja valikoima erilaisia oluita, siidereitä ja viskejä. Pubin puolella on myös mahdollista laulaa karaokea ja pelata biljardia sekä erilaisia lauta- ja korttipeljä.

Dublin Night on auki perjantaisin ja lauantaisin, ja DJ:n ja tanssilattian lisäksi sieltä löytääkin usein niin maamme tähtiartisteja kuin paikallisia bändejäkin. Ar-

kisin meno painottuu pubin puolelle ja viikonloppuisin yökerhon. Dublinia voi kutsua koko kansan kapakaksi, sillä asiakkaina käy kaikenikäisiä aina 18-vuotiaista 60-vuotiaisiin. Asiakaskunta koostuu kuitenkin pääosin 25–45-vuotiaista miehistä ja naisista. Ravintola haluaakin olla avoin kaikille, ja asiakaslähtöisyys on toiminnan kulmakivi.

2 SUOMALAISTEN ALKOHOLINKÄYTTÖ

Suomalaisten alkoholinkäyttö on kolminkertaistunut viimeisten 40 vuoden aikana. 2000-luvun alusta vuosikymmenen loppuun alkoholin kokonaiskulutus on kasvanut jopa 17 prosenttia, toteaa teoksen *Suomi juo* kirjoittaneet Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen erikoistutkijat Pia Mäkelä ja Heli Mustonen sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alkoholi ja huumeet –yksikön päällikkö Christoffer Tigerstedt. Suomi on näin ollen ohittanut muun muassa Italian eniten alkoholia per asukas kuluttavien maiden tilastoissa ja mennyt ohi myös pohjoismaisia alkoholinkulutustilastoja kauan johtaneesta Tanskasta. Vajaassa puolessa vuosisadassa Suomi on myös muuttunut viinamaasta olutmaaksi, ja viimeisimpänä ilmiönä on mietojen viinien kulutuksen kasvu, joskin viinien juominen on edelleen selvästi Ruotsia ja Tanskaa vähäisempää. (Mäkelä, Mustonen & Tigerstedt 2010, 24 & 284.)

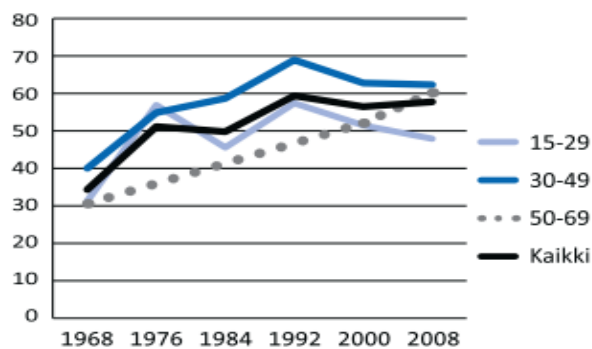
Suomalaisten alkoholiasenteet ovat tiukentuneet, vaikka alkoholinkäyttö on lisääntynyt. Kun vuonna 1994 sen aikaisia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista kannatti 55 prosenttia väestöstä, oli vuonna 2010 vastaava osuus 86 prosenttia. Kiristyneistä asenteista kertoo myös se, että suomalaisista ainoastaan 7 prosenttia kannattaa viinin tai väkevien alkoholijuomien vapauttamista päivittäistavarakauppoihin. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2010, 16–17.)

2.1 Alkoholinkäytön muutokset

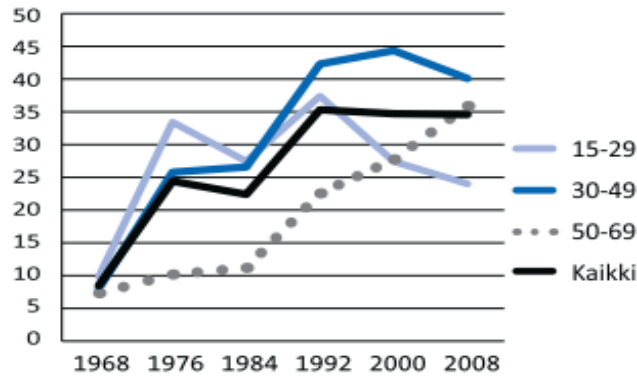
Suomalaisten alkoholinkulutus on lisääntynyt voimakkaasti 2000-luvun aikana. Sen jälkeen kun vuonna 2004 alkoholiveroa alennettiin ja alkoholin vapaa tuonti EU-maista sallittiin, kulutus nousi nopeasti peräti kymmenen prosenttia, ja vaikka 2008 alkoi taloudessa laskukausi ja alkoholiveroja nostettiin jälleen, ei se vaikuttanut suurestikaan alkoholin kokonaiskulutukseen samana vuonna. (Mäkelä ym. 2010, 42.) Eräs suurimmista muutoksista on kuitenkin ollut alkoholin tulo koteihin anniskelu- ja muista ympäristöistä. Samalla myös kotikertojen juomisseurassa on tapahtunut valtava muutos, kun lähes puolet kotiympäristössä tapahtuvista

juomiskerroista sukupuolesta riippumatta tapahtuu puolison kanssa. Syynä juomiskulttuurin muutokseen voidaan pitää useita yhteiskunnallisia muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet erityisesti naisten asemaan ja lähentäneet miesten ja naisten alkoholimaailmoja. (Mäkelä ym. 2010, 82 – 83.)

Kuitenkin seurattaessa 15–29-vuotiaiden alkoholinkäyttöä huomataan, että nuorten säännöllinen juominen on kutakuinkin samalla tasolla kuin vuonna 1976, ja verrattuna 1990-luvun alkuun on säännöllinen kulutus laskenut nuorilla miehillä kymmenyksen ja naisilla jopa 15 prosenttia. (Kuviot 1 ja 2). Samaan aikaan ovat 50–69-vuotiaat menneet nuorten ohi viikoittain alkoholia käyttävien osuudessa. Toisaalta pienkäyttökerrat (1–4 alkoholiannosta) ovat lisääntyneet vähiten nuorilla ja eniten vanhimmilla ikäryhmillä. Niin ikään keskikäyttökerrat (5–7 alkoholiannosta) ovat lisääntyneet vanhimmilla enemmän kuin nuorilla, kuitenkin lisääntyneiden molemmilla 2000-luvulla, kun taas 30–49-vuotiaiden keskuudessa ovat niin pien- kuin keskikäyttökerratkin vähentyneet. Suurkäyttökerrat (yli 8 alkoholiannosta) ovat lisääntyneet jokaisessa ikäryhmässä, poikkeuksena kuitenkin 30–49-vuotiaat miehet, joilla suurkäyttökerrat kääntyivät laskuun 1990-luvulla. Naisten juominen on lisääntynyt reilusti suhteessa miesten juomiseen, ja nuorilla naisilla ovat niin keskikäyttö- kuin suurkäyttökerratkin lisääntyneet huomattavasti sitten 1960-luvun lopun, kun taas miehillä ainoastaan suurkäyttökerrat ovat lisääntyneet. (Mäkelä ym. 2010, 45–47.) Nuorten lisääntynyt suurkulutus ei ole ainoastaan suomalaisten huolenaihe, sillä myös Yhdysvalloissa toimiva Tartuntatautien ehkäisy- ja valvontakeskus on raportissaan havainnut nuorilla ilmenevän muita ikäluokkia enemmän keski- ja suurkäyttökertoja. (MMWR 2010.)

KUVIO 1. (Mäkelä ym. 2010, 45) Viikoittain tai useammin alkoholia käyttävien miesten osuus (%) ikäryhmittäin.

KUVIO 2. (Mäkelä ym. 2010, 45) Viikoittain tai useammin alkoholia käyttävien naisten osuus (%) ikäryhmittäin.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen teettämässä Nuorten terveystapatutkimuksessa (2009, 37–40) käy ilmi, että 18-vuotiaista pojista kuukausittain alkoholia käyttävien määrä on pysynyt lähes samana 1990-luvulta lähtien, eli hiukan alle 80 prosentissa. Samanikäisillä tytöillä vastaava luku on kaksi prosenttiyksikköä pienempi, mutta tytöillä myös 1990-luvun lähtötilanne on ollut matalampi. Viikoittain alkoholia nauttivien 18-vuotiaiden tyttöjen määrä onkin noussut 1990-luvun alusta lähes kymmenyksen, kun taas pojilla viikoittainen juominen on hieman jopa laskenut.

Vaikka nuoret nauttivat alkoholia harvemmin kuin vanhemmat ryhmät, alkoholin keskimääräinen kertakulutus on korkeampi, josta voidaan päätellä, että nuorilla humalanhakuinen juominen on selkeästi lisääntynyt. Myös alkoholin keskikulutus on lisääntynyt 2000-luvulla niin nuorilla miehillä kuin naisillakin. (Mäkelä ym. 2010, 48–50.)

2.2 Milloin suomalaiset juovat?

Teoksessa Suomi juo (2010, 55) todetaan, että vielä neljä vuosikymmentä sitten alkoholi kuului lähinnä ainoastaan juhla- ja erityistilanteisiin, kun taas nykyään alkoholia nautitaan myös arkena ja ilman erityistä syytä. Samoin kuin kaikkien ikäryhmien, myös 15–29-vuotiaiden nuorten juominen painottuu viikonlopulle. Humalahakuista juomista viikolla (ma–to) harrastaa viidennes nuorista miehistä ja

vain kymmenesosa nuorista naisista (Taulukko 1). Viikolla vähän alkoholia (humalatila alle yhden promillen) nauttivia miehiä sen sijaan oli jo kaksi viidesosaa ja naisiakin neljännes. Viikolla miehet nauttivat keskimäärin 5,1 annosta alkoholia, kun taas viikonloppuisin (pe–su) vastaava luku on 9,0. Naiset nauttivat keskimäärin 3,5 annosta alkoholia viikolla, ja viikonloppuna luku kohoaa jo 5,6 annokseen. (Mäkelä ym. 2010, 59–60.)

TAULUKKO 1. 15–29-vuotiaiden viikon alkoholin käyttökertojen ja kulutuksen jakautuminen alkuviikolle (ma–to)*1 ja viikonloppuun (pe–su)*1 syysviikolla vuonna 2008 sukupuolen mukaan

	Osuus viikon käyttökertoista		Osuus viikon humalakerroista *2		Osuus viikon muista kerroista *2		Osuus viikon kulutuksesta		Käyttö-kertoja keskimäärin vuodessa *3	Käyttö-kertoja aineis-tossa
	Ma-To	Pe-Su	Ma-To	Pe-Su	Ma-To	Pe-Su	Ma-To	Pe-Su		
	%	%	%	%	%	%	%	%		
Miehet	31	69	19	81	40	60	19	81	93	335
Naiset	19	81	10	90	24	76	13	87	76	233

*1 Kun juominen on jatkunut yli puolenyön, on kerta merkitty aloituspäivän mukaan.

*2 Humalakerroilla arvioitu veren alkoholipitoisuus on ollut yli yhden promillen ja muilla kerroilla alempi.

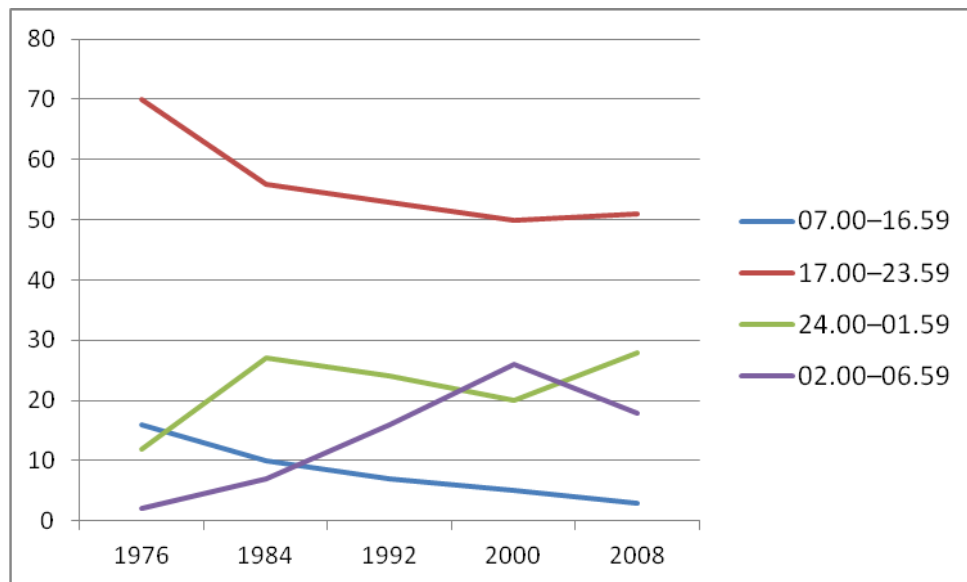
*3 Vastaajaa kohti laskettu keskimääräinen viikon käyttökertojen lukumäärä skaalattuna kertojen lukumääräksi vuodessa.

(Mäkelä ym. 2010, 59.)

Tarkasteltaessa suomalaisten alkoholinkäytön vuorokausirytmii huomataan, että se on jokseenkin sama jokaisena viikonpäivänä. Vähiten alkoholia käytetään aamuyöllä ja aamulla, jonka jälkeen kulutus nousee hiljalleen saavuttaakseen huipunsa noin yhdeksän aikaan illalla huolimatta siitä, mikä viikonpäivä on kyseessä. (Mäkelä ym. 2010, 61.) Eri kulttuureissa alkoholinkäytön vuorokausirytmii vaihtelee, ja on mahdollista, että kansainvälistymisen myötä myös Suomessa alkoholin nauttiminen aikaistuu. Useissa kulttuureissa mielletään, ettei oli sopivaa käyttää alkoholia aamulla tai työaikana, mutta Brownin Yliopiston tutkimusprofessori Dwight B. Heath toteaa, että esimerkiksi Pohjois-Amerikassa on brunssi-ilmion myötä alettu hyväksyä alkoholin nauttiminen myös aamupäivällä. Brunssilla tarkoitetaan myöhäistä ja täyttävämpää aamupalaa tai aikaista ja kevyempää lounas-

ta, joka tarjoillaan yleensä buffetista ja jonka aikana katsotaan sopivaksi kuohuviinin tai esimerkiksi appelsiinimehusta tehdyn juomasekoituksen nauttiminen. (Heath 2000, 13.)

1970-luvun puolesta välistä aina vuosituhaten alkuun nuorten alkoholin nauttiminen myöhentyi esimerkiksi anniskeluaikojen pidentymisen takia, mutta todella myöhäinen juominen saavutti huippunsa vuonna 2000, jolloin reilu neljännes alkoholinkäyttökertoista päättyi aamuyöllä kello 02.00–06.59 välisenä aikana. Vastaavasti vuonna 2008 enää vajaa viidennes käyttökerta päättyi samaan aikaan (Kuvio 3). Ennen keskiyötä päättyvä juominen on ollut koko 2000-luvun yleisintä, sillä noin puolet nuorten alkoholin käyttökertoista päättyy ennen kahtatoista. (Mäkelä ym. 2010, 65.)

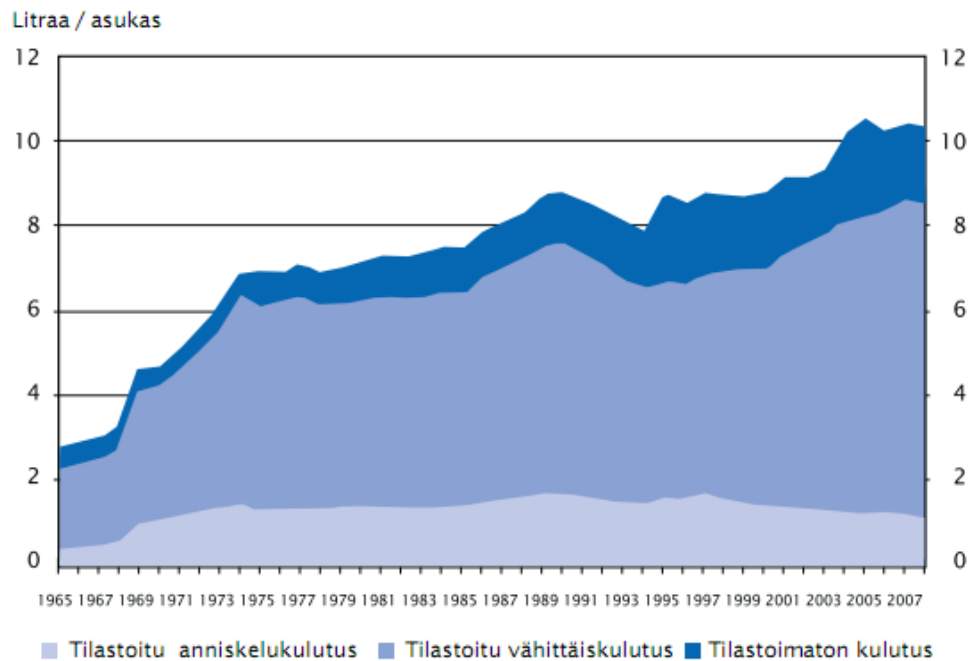

KUVIO 3. (Mäkelä ym. 2010, 65) Alkoholinkäyttökertojen päättymisaika 15–29-vuotiailla syysviikolla vuosina 1976–2008

Verrattaessa alkoholinkäyttökertojen päättymisaikoja koti- ja anniskeluympäristössä merkittävimmät erot huomaa siinä, että kotiympäristössä 54 prosenttia käyttökertoista päättyy ennen kahtatoista, anniskeluympäristössä vastaavan luvun ollessa kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän. Sen sijaan vasta aamuyöllä käyttökertoista kotona päättyi reilu kaksikymmentä prosenttia, anniskeluympäristössä lähes neljäkymmentä prosenttia. (Mäkelä ym. 2010, 81.)

2.3 Meille vai teille – Missä suomalaiset juovat?

Suomalaisten juomatapatutkimus vahvistaa käsityksen, että kotiympäristö on edelleen suosituin juomisympäristö. Vuonna 2008 lähes kahdeksankymmentä prosenttia juomiskerroista tapahtui kotona. Vaikka alkoholinkulutus on viimeisen viiden vuoden aikana lisääntynyt, on vuodesta 1997 anniskelukulutus laskenut tasan tilastoidun vähittäiskulutuksen noustessa (Kuvio 4).

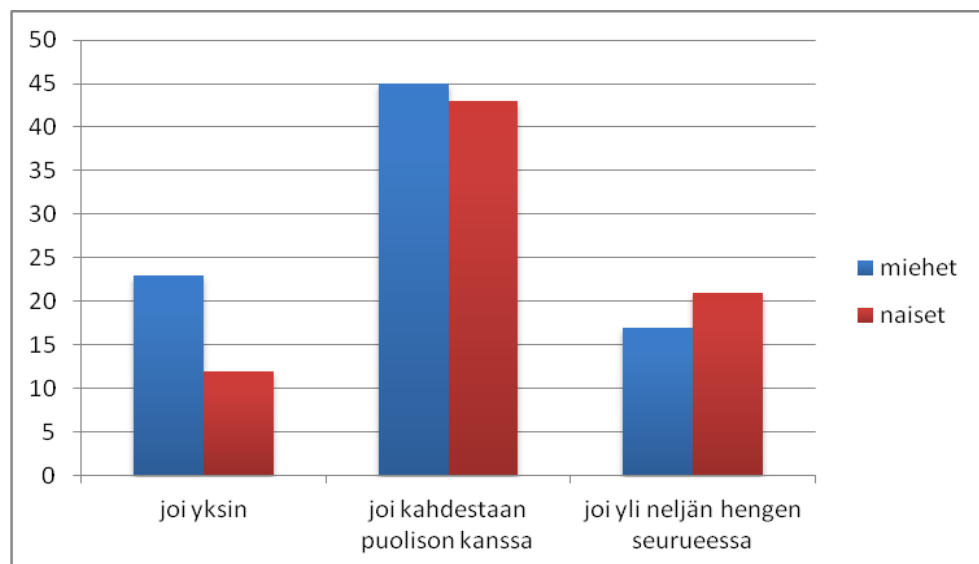

KUVIO 4. (Mäkelä ym. 2010, 72) Alkoholinkulutus litroina 100 prosentista alkoholia asukasta kohden vuosina 1965–2008 eriteltynä tilastoituun anniskelu- ja vähittäiskulutukseen sekä tilastoimattomaan kulutukseen.

Toisaalta ”aloittelu”, eli alkoholin nauttiminen aluksi esimerkiksi kotona, josta seuraa siirtyminen anniskelupaikkaan, on yleistynyt viime aikoina. Syynä voivat olla alkoholi- ja ruokien suhteellinen kalleus ravintolassa sekä ravintolassa käyntien myöhentyminen pidettyjen aukioloaikojen takia. 15–29-vuotiaiden nuorten keskuudessa aloittelu onkin yleistä, sillä nuoret kertoivat nauttineensa alkoholia noin joka toisella kerralla ennen ravintolaan siirtymistä. Vaikka suurin osa alkoholin käyttökerroista sijoittuu kotiympäristöön, anniskelu- ja vähittäiskulutusympäristössä nautittu alkoholi johtaa useammin humalatilaa. Kun anniskelu- ja vähittäiskulutusympäristössä vuonna 2008 humalatiloiden osuus oli 27 prosenttia, oli niiden osuus kotiympäristössä vain 18 prosenttia. (Mäkelä ym. 2010, 70–73.)

Ikä vaikuttaa runsaasti siihen, missä juominen tapahtuu. Nuorten käyttökertoista selvästi suurempi osa sijoittuu anniskelu ympäristöön kuin vanhemman väestön. Naisten kaikissa ikäryhmissä juominen sijoittuu anniskelupaikkoihin useammin kuin miehillä, ja erityisesti nuorten naisten juominen keskittyi vuonna 2008 muita sukupuoli- ja ikäryhmiä voimakkaammin anniskelu ympäristöön. Muualla kuin koti- ja anniskelu ympäristössä, kuten ulkona tai kulkuneuvossa, tapahtuva juominen oli nuorilla hiukan yleisempää kuin muilla ikäryhmillä, jääden kuitenkin vajaan kymmeneen prosenttiin. (Mäkelä ym. 2010, 75.)

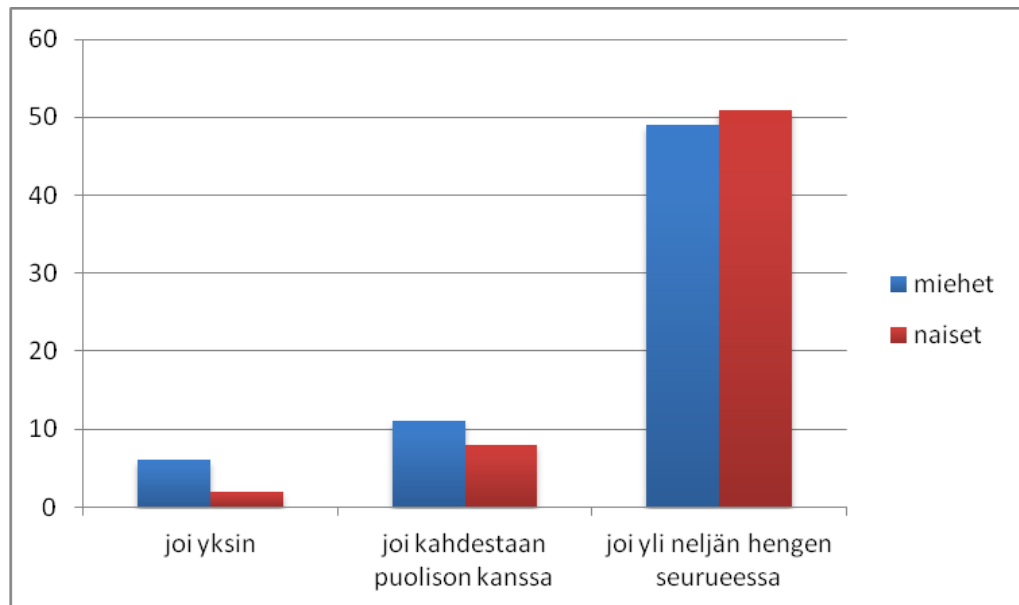
Vuonna 2008 kaikki ikäryhmät huomioituina kotikertojen osuus juomiskerroista oli neljä viidesosaa, jolloin vain viidennes juomiskerroista tapahtui anniskelu ympäristössä. Miehillä kotiympäristössä tapahtuvasta juomisesta 23 prosenttia tapahtui yksin, naisilla vastaavan luvun ollessa vain reilu kymmenen prosenttia (Kuvio 5). Sen sijaan sukupuolesta riippumatta kahdestaan puolison tai seurustelukumppanin kanssa alkoholia nautittiin kotona lähes puolet juomiskerroista, tosin paikalla saattoi olla myös pariskunnan lapsia. Yli neljän hengen seurueissa luku oli miehillä 17 prosenttia ja naisilla 21 prosenttia.

KUVIO 5. (Mäkelä ym. 2010, 76) Alkoholin nauttiminen kotiympäristössä.

Anniskelu ympäristössä luvut eroavat selvästi, sillä miehistä vain kuusi ja naisista kaksi prosenttia joi yksin (Kuvio 6). Kaksin seurustelukumppanin kanssa ravintolassa oli vain 11 prosenttia miehistä ja 8 prosenttia naisista, kun taas lähes puolis-

sa anniskeluympäristössä tapahtuneista juomiskerroista seurueessa oli yli neljä henkeä. (Mäkelä ym. 2010, 76.)

KUVIO 6. (Mäkelä ym. 2010, 77) Alkoholin nauttiminen anniskeluympäristössä.

2.4 Juomisen motiivit ja sosiaalisuus

Suomalaisten juomisen kolminkertaistuttua viimeisen neljän vuosikymmenen aikana herää väkisin kysymys, miksi suomalaiset juovat? Professori Jukka Törrönen ja Helsingin Yliopiston tutkija Antti Maunu ovat pohtineet tutkimuksiensa perusteella useamman kerran 2000-luvulla eri artikkeleissa juomistilanteiden lajityyppejä ja syitä nuorten alkoholinkäyttöön.

Nuorten aikuisten ravintolailtoja voi luonnehtia irtiotoiksi ja arjen tavoiteorientoituneesta ajasta oman kaveripiirin sykliseen aikaan, jolle ominaista on ryhmän sisäisen yhteistahdon luominen ja tiivistäminen. (Törrönen & Maunu 2005, 278)

Nuorten juomisessa kyse on siis sosiaalisuuden vahvistamisesta. Alkoholin koetaan nostattavan tunnelmaa ja luovan yhteishenkeä, ja niinpä humalahakuinen juominen onkin merkittävä osa nuorten hauskanpitoa. Juomisella vahvistetaan myös juomistilanteiden ulkopuolella olevia sosiaalisia suhteita, sillä yleensä juo-

minen tapahtuu nimenomaan ystävä-, työkaveri- tai harrasteporukoissa. Juomistilanteet myös mahdollistavat uusien suhteiden luomisen, sillä nuoret kokevat, että humalassa on helpompi tutustua ja keskustella. (Mäkelä ym. 2010, 88.)

Myös Antti Maunu on samoilla linjoilla ja kertoo juomisen liittyvän hauskanpitoon, jota ohjaa tiivis sosiaalisuus. Maunu pyysi lukio- ja ammattiopiskelijoita kirjoittamaan käsikirjoituksen hauskimmasta mahdollisesta juomistilanteesta, ja seitsemää kahdeksasta käsikirjoituksesta hän luonnehtiikin komediaksi ja toteaa positiivisten juomiskokemusten tunnusmerkkeinä olevan naurun, hauskanpidon ja hulluttelun. Juomisen sosiaalisuuteen liittyviä motiiveja tukee myös se, että epämiellyttäviä juomistilanteita kuvailtaessa nuorten käsikirjoituksissa ryhmät hajoavat tai riitaantuvat ja hauskuus muuttuukin kaaokseksi. Tutkimuksessa myös kävi ilmi, että vaikka nuoret tunnistavat juomisen riskit, on juomisen positiiviset puolet heille tärkeämpiä. Syynä nuorten juomiseen on Maunun mukaan se, että heistä se on hauskaa tai ainakin he mieltävät sen hauskaksi. (Maunu 2011, 5-13) Vuoden 2008 juomatapatutkimuksen mukaan 21–30 vuotiaista naisista reilu puolet ja samanikäisistä miehistä hiukan alle 40 prosenttia onkin samaa tai osittain mieltä väittämän ”humaltuminen on vain viaton tapa pitää hauskaa” kanssa. Asenteet väittämää kohtaan kiristyivät selkeästi iän lisääntyessä. (Mäkelä ym. 2010, 163.)

Siitä, että nuorilla juomisen motiiveina on yleisesti ottaen hauskanpito ja rentoutuminen, kertoo myös se, että 15–29-vuotiaista miehistä 60 prosenttia ja naisista 40 prosenttia perusteli juomistaan vuonna 2005 seurallisuudella ja rentoutumisella (Taulukko 2). Ikäviä asioita tai murheita alkoholin avulla lievitti vain 6 prosenttia niin miehistä kuin naisistakin. Ruoan kanssa alkoholia joi neljännes miehistä ja hieman reilu neljännes naisista. (Mäkelä ym. 2010, 238.)

TAULUKKO 2. Alkoholinkäytön perustelut 15–29-vuotiailla vuonna 2005

	Ikävien asioiden lievittäminen	Seurallisuus ja rentou- tuminen	Ruoan kanssa
Naiset	6 %	41 %	29 %
Miehet	6 %	60 %	25 %

(Mäkelä ym. 2010, 238)

Artikkelissaan *Pihvin pariin punaviini, raju ryyppäys risteilyllä* Törrönen ja Maunu ryhmittelevät juomismotiivit nuorten aikuisten pitämien ravintola- ja juomispäiväkirjojen avulla seitsemään eri kategoriaan: kumppanuusriitteihin, irtiottoihin arjesta, oheistoiminnoilla motivointeihin, siirtymäriitteihin, kalendaariiriitteihin, festivaaliriitteihin ja yksilöllisiin motivointeihin.

Perusteltaessa juomista kumppanuusriiteillä, juomisen tarkoituksena on tutustua uusiin ihmisiin tai vahvistaa siteitä vanhoihin tuttuihin, eli luoda ja ylläpitää sosiaalisia suhteita. Kun juomista on perusteltu irtiotoilla arjesta, koetaan tarvetta hakea vastapainoa arjen kiireille. Oheistoiminnoilla motivoidessa juominen oikeutetaan ikään kuin vakiintuneena osana tiettyä sosiaalista toimintaa, esimerkiksi saunailtaa, ruokailua tai konserttia. Siirtymäriitteihin sen sijaan kuuluvat esimerkiksi syntymäpäivät, tupaantuliaiset tai ylennykset. Kalendaari- ja festivaaliriitit ovat sinällään melko samanlaisia. Molempia valmistellaan yleensä pitkään ja ne saavat karnevaalimaisia piirteitä. Kalendaariiriitteihin kuuluvat erityisesti vappu, juhannus ja uusivuosi, kun taas festivaaliriitteihin kuuluvat esimerkiksi risteilyt, festarit tai muut yleensä vähintään kaksipäiväiset tapahtumat. Näillä kaikilla motiiveilla on kuitenkin yhdistävä tekijä: ryhmätoiminta. Näiden lisäksi ovat vielä yksilölliset motiivit, kuten ahdistukseen tai masennukseen juominen, krapulan karkottaminen tai seksiseuran hakeminen. Yksilölliset motiivit eivät kuitenkaan edellytä yksin juomista. (Törrönen & Maunu 2006, 504.)

Tapahtumakulkujen näkökulmasta juomistilanteet voidaan jaotella viiteen kategoriaan: pistäytymiseen, ruokailuun, peruskierrokseen, sosiaalisesti jatkettuun kierrokseen ja yksilöllisesti jatkettuun kierrokseen. Pistäytymisessä käydään yleensä muutaman kaverin kanssa ravintolassa juomassa pari juomaa, minkä jälkeen lähdetään eri teille. Ruokailussa kokoonnutaan niin ikään pienen porukan kanssa ja käydään yhdessä syömässä ravintolassa tai valmistetaan ruokaa kotona. Ruokailun yhteydessä nautitaan ruokajuomia. Peruskierrokseen kuuluu niin sanottu pohjien juominen pienemmällä porukalla minkä jälkeen siirrytään esimerkiksi ravintolaan ja porukka yleensä kasvaa. Lopulta palataan aloituspaikkaan tai kotiin, yhdessä tai erikseen. Sosiaalisesti jatkettu kierros noudattaa muuten peruskierroksen kaavaa, mutta se kestää yli vuorokauden, jolloin tapahtumat ketjuuntuvat, ja sen sijaan että podettaisiin krapulaa, lähdetään ”uuteen nousuun”. Yksilöllisesti jatkettua kier-

roksessa peruskierroksen jälkeen toimitaan omien motiivien pohjalta ja jatketaan juomista vaikka muut ympärillä lopettaisivat. (Törrönen & Maunu 2006, 504.)

Samassa artikkelissa Törrönen ja Maunu lajittelevat juomistilanteet viiteen eri lajityyppiin. Ensimmäisenä on istuskelu, joka voi tapahtua lähes mihin aikaan vuorokaudesta tahansa, ja se tapahtuu yleensä ravintolassa tai kotona, mutta paikana voi olla myös puisto tai ranta. Istuskelu on lyhytkestoinen irtiotto arjesta. Toinen juomistilanne on ruokajuominen, joka niin ikään voi tapahtua niin kotona kuin ravintolassakin. Ruokajuomista ei yleensä motivoida, mutta se voi olla osa mitä tahansa motiivia poislukien yksilölliset motiivit. Yksi yleisimmistä lajityypeistä on bilettäminen. Bilettämiseen kuuluu humalanhakuisuus, ja se noudattaa-kin yleensä peruskierrosta alkaen etkoilla, jota seuraa siirtyminen ravintolaan ja mahdollisesti jatkot. Viimeisenä ryhmätoiminnallisista juomistilanteista on karnevaali, joka tapahtuu yleensä muualla kuin arkisissa tiloissa, kuten mökillä, lomamatkalla, laivalla tai juhlatiloissa. Karnevalistisissa tilanteissa juominen on myös yleensä pitkäkestoisempaa. Viimeisenä juomistilanteena on yksilöllinen kulku, joka käyttää bilettämisen ja karnevaalien tilanteita hyödyksi, mutta motiiveina ovat murheiden karkottaminen, kumppanin etsiminen tai huomionhaku. (Törrönen & Maunu 2006, 508.)

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa kerron aluksi miten opinnäytetyön toteuttaminen tapahtui, jonka jälkeen avaan työssä käytettäviä tutkimusmenetelmiä. Lopuksi kerron tarkemmin kyselyiden laatimis- ja toteutusprosessista.

3.1 Opinnäytetyöprosessi

Aloin kehittää opinnäytetyötäni keväällä 2011. Tämän jälkeen aloin etsiä mahdollista toimeksiantajaa, ja koska toimiessani opiskelija-aktiivina olin tehnyt yhteistyötä Dublin Irish Pubin kanssa Halloween -juhliissa, päätin kysyä heiltä, kiinnostaisiko aiheen tutkiminen. Dublin osoitti jo Halloween -juhlia järjestettäessä erityistä mielenkiintoa opiskelijoihin ja heidän saamistaan asiakkaiksi, joten he olivat myös kiinnostuneita selvittämään, miten opiskelijat saataisiin viettämään etkoja ravintolaan.

Tavoitteenani oli valmistua joulukuussa 2011, joten työn tuli olla valmis viimeistään marraskuun alkupuolella. Kesän käytin sopivien lähdemateriaalien etsimiseen ja lukemiseen. Lähdemateriaalien etsiminen oli haastavaa, sillä koin useat lukemani teokset vanhentuneiksi, koska esimerkiksi suomalaisten alkoholikulttuuri on muuttunut reilusti viimeisten vuosikymmenien aikana, ja tämän takia olikin tärkeää, että tutkimukset olisivat uusia. Heinäkuussa olin jo luovuttamassa, kunnes löysin Mäkelän, Mustosen ja Tigerstedtin kirjoittaman teoksen Suomi juo, jossa oli muun muassa kerätty yhteen juomatapatutkimuksen tuloksia vuodesta 1968 vuoteen 2008. Luettuani ja merkkailtuani tärkeitä huomioita kirjaan suunnittelin ja toteutin ensimmäisen kyselyni elokuussa 2011. Syyskuussa analysoin ensimmäisen kyselyn tulokset ja suunnittelin toisen kyselylomakkeen, jonka julkaisin loka-kuun alussa. Tämän jälkeen aloitin tietoperustan kirjoittamisen muistiinpanojeni pohjalta. Tietoperustan kirjoittamisessa haastavinta oli se, että se perustuu pitkälti taulukoiden tulkitsemiseen, joka oli työlästä.

Marraskuun 1. päivä suljin toisen kyselyn, jonka jälkeen aloin analysoida tuloksia ja kirjoittaa yhteenvetoa. Kyselyjen analysointi, taulukoiden tekeminen ja johto-

päätöksien kirjaaminen oli myös yllättävän aikaa vievää, mutta onnekseni olin varannut useita päiviä opinnäytetyön viimeistelyyn.

3.2 Tutkimusmenetelmä

Koska selvityksen aiheena oli tutkia opiskelijoita ja tuottaa tutkimustulos, joka edustaisi kaikkia Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoita, päädyin määrälliseen eli kvantitatiiviseen tutkimukseen. Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii yleistämään, ja pienen joukon eli otoksen vastauksien katsotaan edustavan koko ryhmää, tässä tapauksessa opiskelijoita. Niin kuin kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa myös kvantitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on tutkimusongelma, johon pyritään löytämään vastaus. Tässä vaiheessa mietitään, mitä tietoa tarvitaan, jotta ongelma ratkeaisi, ja mikä on paras kanava tiedon keräämiseen. Tietoa voi kerätä puhelin-, haastattelu- tai lomakekyselyllä. (Kananen 2008b, 10–12.) Kohderyhmän takia päädyin tekemään tutkimuksen lomakekyselynä Internetin kautta, koska tänä päivänä korkeakouluopiskelijat ovat tottuneita tietokoneen- ja verkkokäyttäjiä. Sosiaalisen median aikakaudella halusin myös hyödyntää sen tarjoamia mahdollisuuksia kyselystä kertomiseen ja vastauksien keruuseen.

Lomakekyselyssä virhetulkintojen välttämiseksi kysymysten asettelu on harkittava tarkkaan, jotta niitä ei voisi tulkita monella tavalla. Myös kynnys lomakekyselyyn vastaamiseen pitää tehdä mahdollisimman matalaksi, joten on tärkeää panostaa myös vastaajaystävällisyyteen ja houkuttelevuuteen. Heikkilän mukaan hyvän tutkimuslomakkeen tunnusmerkkejä ovat mm. selkeys, siisteys ja houkuttelevuus, loogisesti etenevät, yhtä asiaa kerrallaan kysyvät, aihealueittain ryhmitellyt ja hyvin asetellut kysymykset sekä selkeät ja yksiselitteiset vastausohjeet. Lomake ei myöskään saa olla liian pitkä, ja se pitää aina esitestata. (Kananen 2008b, 12–13; Heikkilä 2005, 48–49.) Suunnitellessani kyselylomakkeita mietin tarkasti, miten kysymykset muotoilen, ja virhetulkintojen välttämiseksi testasin tutkimuksen kolmella eri koevastaajalla. Katsoin myös, kauanko koevastaajilla kesti vastata kyselyihin, jotta voisin rehellisesti ilmoittaa, kuinka kauan kyselyyn vastaaminen vie.

Mitta-asteikkona käytin selvityksessä nominaali- eli luokitteluasteikkoa, joka on asteikoista yksinkertaisin. Nominaaliasteikossa muuttujien arvoista sanotaan vain se, mihin luokkaan ne kuuluvat, ja ne voivat kuulua ainoastaan yhteen luokkaan. Kysymys ”juotko alkoholia” on esimerkki luokitteluasteikon kysymyksistä. Tällöin vastaus on vain kyllä tai ei. Nominaaliasteikossa ainoa laskutoimitus, jolla on merkitystä, on määrä, eli montako vastaajaa on valinnut tietyn vastausvaihtoehdon. (Heikkilä 2005, 81; Kananen 2008b, 21.)

3.3 Kyselyiden suunnittelu ja toteutus

Käytin kyselyiden suunnitteluun melko paljon aikaa, sillä halusin niiden olevan selkeitä ja nopeita vastata, jotta saisin kerättyä vastauksia mahdollisimman paljon. Molemmat kyselyt suoritin sähköisesti Webropolin avulla. Vastauksien keräämiseen käytin Facebookia ja Reppua. Ensimmäisen kyselyn lähetin 25:lle Facebookissa olevalle eri koulutusaloja edustavalle opiskelijalle. Toisen kyselyyn keräsin vastauksia niin ikään Facebookin kautta, minkä lisäksi mainostin kyselyä myös Repun keskustelupalstalla. Toiseen kyselyyn tavoitteenani oli kerätä mahdollisimman paljon vastauksia eri-ikäisiltä eri alojen opiskelijoilta.

Ensimmäinen kysely (LIITE 1) oli puolistrukturoitu sisältäen määrällisiä kysymyksiä vastausvaihtoehdoineen ja laadullisen- eli avoimen kysymyksen. (Virsta virtual statistics 2010.) Aluksi päätin kysyä, onko etko-käsite vastaajalle ennestään tuttu, sillä mikäli vastaajat eivät olisi tienneet, mitä etkot tarkoittavat, olisi ollut turha kysyä tarkempia kysymyksiä. Mikäli vastaaja tunnisti käsitteen, kysyin etkot määritelläkseni, kuinka monta osallistujaa pitää olla paikalla, jotta voidaan puhua etkoista, ja missä etkoja voidaan viettää. Vastausvaihtoehtoina osallistujamäärään oli yksi, kaksi, 3–7 tai yli 8 henkilöä. Kysyessäni, missä etkoja voidaan viettää, vaihtoehtoina oli kotona, ravintolassa, ulkona tai vuokratuissa tiloissa ja vastaajien oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Lisäksi oli avoin kysymys, joka oli tarkoitettu kaikille vastaajille, eli myös niille, jotka eivät tunnista-isi etko-käsitettä. Avoimessa kysymyksessä pyysin vastaajia kertomaan, mitä mielikuvia sana ”etkot” heissä herätti. Avoimen kysymyksen tarkoituksena oli auttaa minua laatimaan vastausvaihtoehtoja toiseen kyselyyn. Kyselyissä kysyin tausta-

tietoina vastaajien ikää, koulutusala ja tällä hetkellä opiskeltavan tutkinnon aloitusvuotta. Toisessa kyselyssä kysyin näiden lisäksi vastaajien sukupuolta.

Koottuani ensimmäisen kyselyn tulokset aloin pohtimaan toista kyselyä (LIITE 2). Alussa päätin kartoittaa, kuinka usein vastaajat ylipäätään käyvät ravintolassa, ja sen jälkeen kuinka usein he viettävät etkoja ennen ravintolaan siirtymistä. Halusin kysyä toisessa, useammalle opiskelijalle suunnatussa kyselyssä, juodaanko etkoilla alkoholia, vaikka ensimmäisen kyselyn avoimissa vastauksissa oli ollut melko selvää, että alkoholi kuuluu etkoihin. Selvittääkseni, vaikuttaako etkoilla juotu alkoholi ravintolan anniskelumyyntiin, kysyin kuinka monta annosta alkoholia etkoilla yleensä juodaan. Kysyin myös, mitä etkoilla juodaan, jotta tietäisin, millä opiskelijoita olisi mahdollista houkutella kotoa ravintolaan. Tämän jälkeen aloin selvittämään, mitä etkoilla tapahtuu mahdollisesti alkoholin nauttimisen lisäksi. Tarjolla oli useampi vaihtoehto, jotka valitsin ensimmäisen kyselyn avoimien vastauksien perusteella, ja vastaajat saivat valita niin monta vaihtoehtoa kuin halusivat. Lopuksi selvitin, minkä takia vastaajat viettävät etkoja, samasta syystä kuin olin kysynyt, mitä etkoilla juodaan, eli selvittääkseni mitä ravintolan pitäisi tehdä, jotta opiskelijat viettäisivät mieluummin aikaansa anniskeluympäristössä. Tähänkin kysymykseen tein vastausvaihtoehdot ensimmäisen kyselyn pohjalta.

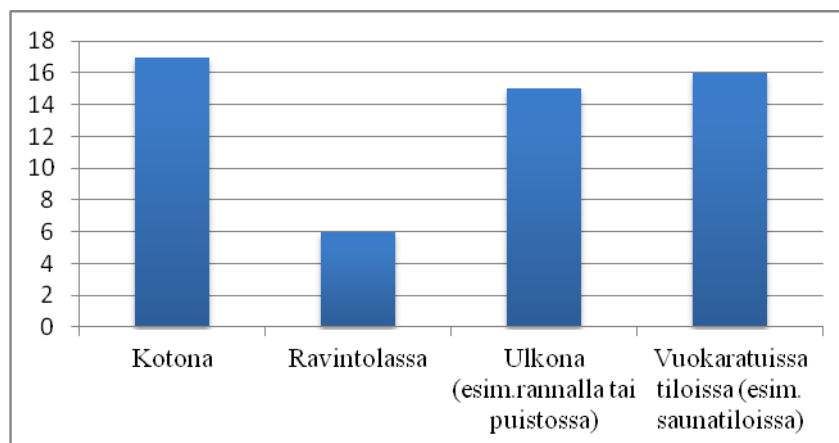
4 KYSELYJEN TULOKSET

Luvussa esittelen aluksi kuvioiden avulla ensimmäisen kyselyn tuloksia, jotka auttoivat minua laatimaan vastausvaihtoehdot toiseen kyselyyn sekä määrittelemään etkot. Toisen kyselyn tulokset esittelen niin ikään kuvioiden ja taulukoiden avulla. Syvennyn molempien kyselyiden tuloksiin tarkemmin luvussa 5, jossa selvitän kyselyistä saatuja vastauksia itse tutkimusongelmiin sekä vertaan niiden yhdenmukaisuutta teoriaosassa esiteltyihin tutkimustuloksiin.

4.1 Ensimmäisen kyselyn tulokset

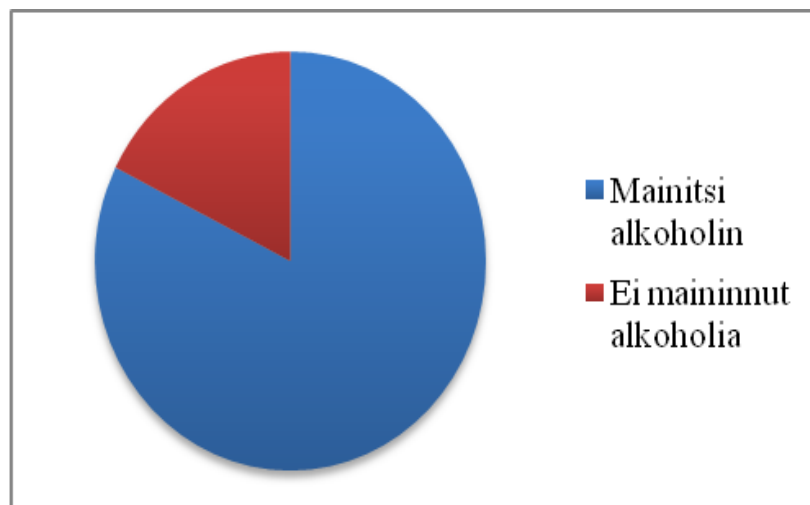
Ensimmäisen kyselyn tarkoituksena oli määrittellä, mitä etkot ovat. Toista kyselyä varten minun piti selvittää, missä etkoja voidaan viettää, kuinka monta osallistujaa etkot vaatii, ja mitä etkoilla yleensä tehdään. Vastauksia sain 17 ja vastaajista hieman alle puolet oli matkailun alalta, vajaa kolmannes tekniikan alalta, noin viidesosa liiketalouden alalta ja loput muotoilun alalta. 21–23-vuotiaita vastaajia oli 65 prosenttia. Loput 35 prosenttia olivat 24–26-vuotiaita.

Etkot käsitteenä oli kaikille vastaajille ennestään tuttu. 65 prosenttia koki, että etkoilla täytyy olla vähintään kaksi osallistujaa, kun taas loput 35 prosenttia oli sitä mieltä, että osallistujia pitää olla vähintään kolme. Kaikki vastaajat mielsivät etkot kotona järjestettäväksi (Kuvio 7). Vuokratuissa tiloissa etkoja oli valmiita järjestämään 94 prosenttia ja ulkona, esimerkiksi puistossa tai rannalla, 88 prosenttia. Vain 35 prosenttia vastaajista halusi viettää etkoja ravintolassa.

KUVIO 7. Etkojen mahdolliset viettopaikat (n=17)

Pyysin myös vastaajia vastaamaan avoimesti siihen, mitä mielikuvia etkot heissä herättävät. 65 prosenttia vastaajista mainitsi etkoja seuraavan siirtymisen ravintolaan, ja 18 prosenttia totesi etkoja seuraavan juhlat. Mielenkiintoista oli, että 82 prosenttia vastaajista mainitsi alkoholin liittyvän etkoihin, vaikka sitä ei erikseen kysytty (Kuvio 8). Yleisesti etkoja kuvailtiin tunnelmannostattajiksi ja yhdessä-oloksi kavereiden kanssa. Etkoilla pelataan vastaajien mukaan pelejä, laittaudutaan iltaa varten, kuunnellaan musiikkia, syödään ja juodaan.

KUVIO 8. Alkoholin mainitseminen avoimessa kysymyksessä (n=17)

4.2 Toisen kyselyn tulokset

Toisen selvityksen tarkoituksena oli tutkia, kuinka usein etkoja vietetään, juodaanko etkoilla alkoholia ja jos juodaan, kuinka paljon, ja mitkä ovat motiivit etkojen viettämiseen. Vastauksia kyselyyn tuli kaikilta koulutusaloilta yhteensä 84 kappaletta. Vastaajista reilu kolmannes opiskeli liiketalouden alalla, viidesosa matkailun alalla, viidesosa sosiaali- ja terveystieteiden alalla, reilu kuudennes tekniikan alalla ja loput kulttuurialoilla (Taulukko 3).

TAULUKKO 3. Vastaajat koulutusaloittain (n=84)

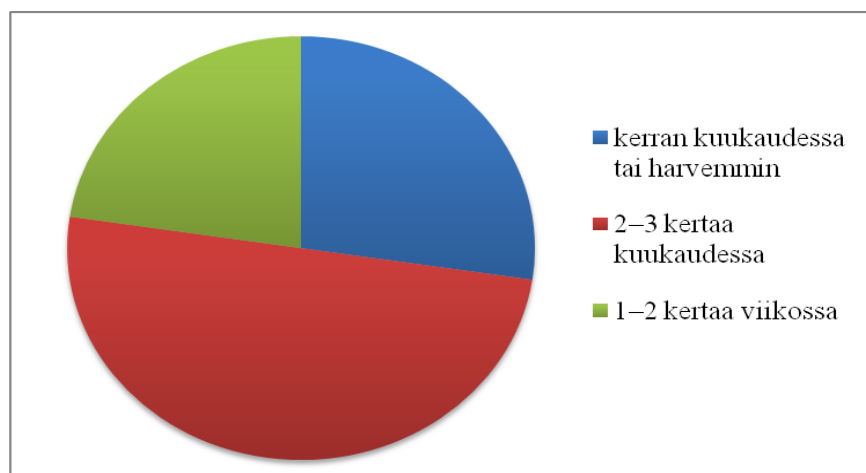
Koulutusala	Vastaajia (kpl)	Vastaajia %
Liiketalous	30	35 %
Matkailu	18	21 %
Sosiaali- ja terveys	17	20 %
Tekniikka	15	16 %
Muotoilu	4	5 %
Musiikki	1	1 %

Vastaajista yli puolet oli 21–23-vuotiaita, reilu kymmenennes 18–20-vuotiaita ja yli 24-vuotiaita reilu kolmannes (Taulukko 4). Miehiä vastaajista oli 32 prosenttia ja naisia 68 prosenttia.

TAULUKKO 4. Vastaajien ikäjakauma (n=84)

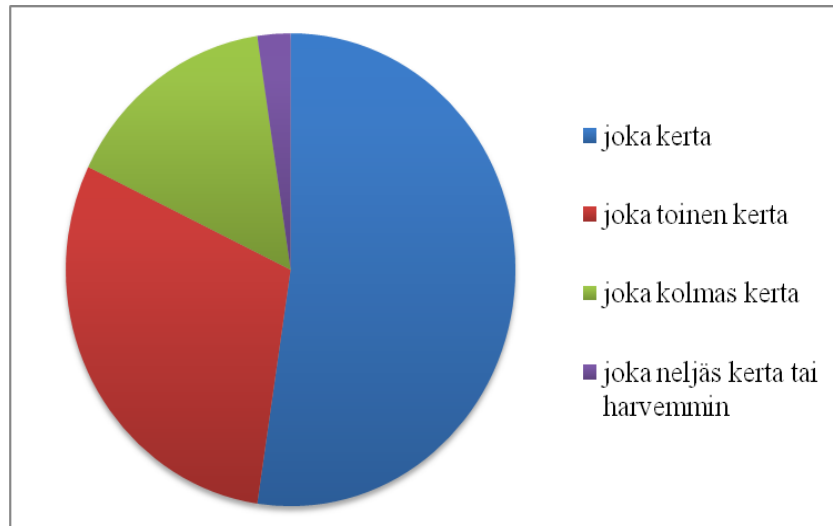
Ikä	18–20	21–23	24–26	27 tai yli
Vastaajia (kpl)	10	46	24	4
Vastaajia (%)	12 %	55 %	28 %	5 %

Vastaajista 27 prosenttia ilmoitti viettävänsä ravintolailtoja kerran kuussa tai harvemmin (Kuvio 9). Puolet sen sijaan vastasi käyvänsä ulkona kahdesta kolmeen kertaan kuukaudessa, ja vähintään kerran viikossa käyviä oli 23 prosenttia.

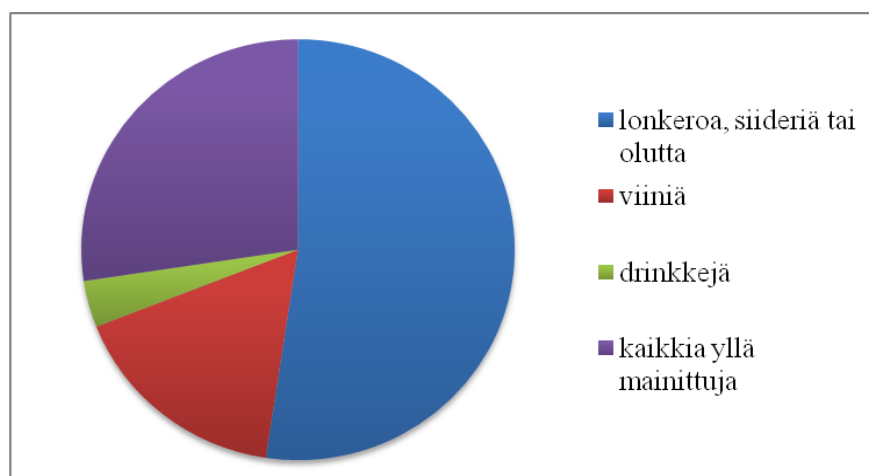
KUVIO 9. Kuinka usein ravintolailtoja vietetään (n=84)

Joka kerta etkoja kertoi viettävänsä 52 prosenttia vastaajista ja joka toinen kerta 30 prosenttia (Kuvio 10). 16 prosenttia vastaajista ilmoitti viettävänsä etkoja vain joka kolmas kerta ja 2 prosenttia joka neljäs kerta tai harvemmin. Alkoholia etkoilla ilmoitti juovansa 83 vastaajaa. Yksi vastaaja ei vastannut kysymykseen.

KUVIO 10. Kuinka usein etkoja vietetään (n=84)

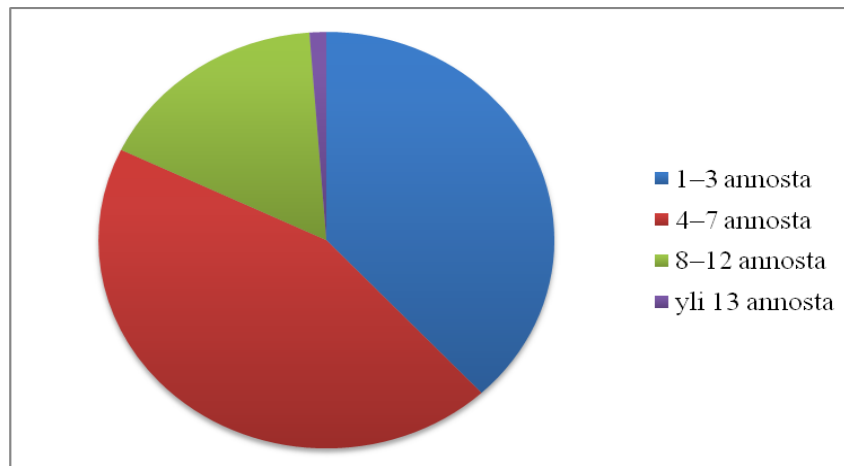
Mietoja alkoholijuomia eli lonkeroa, siideriä tai olutta etkoilla vastasi juovansa 52 prosenttia, viiniä 17 prosenttia ja drinkkejä 4 prosenttia (Kuvio 11). Vaihtoehtona oli myös shotit, joita kukaan ei ilmoittanut juovansa pelkästään. Vastaajista 27 prosenttia ilmoitti juovansa kaikkia yllä mainittuja, milloin mitään.

KUVIO 11. Etkoilla nautittavat alkoholijuomat (n=84)

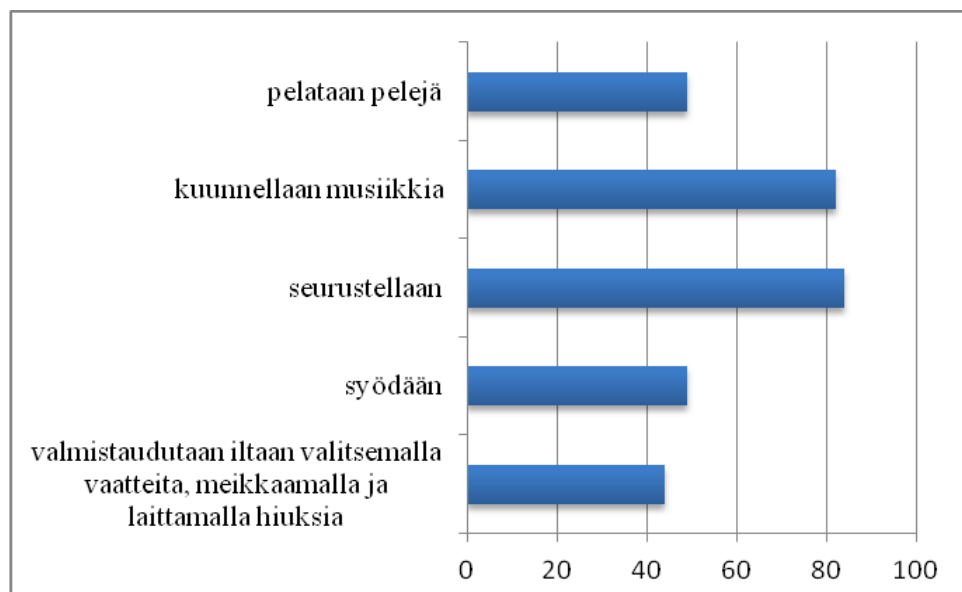
Vastaajilta kysyttiin myös kuinka monta annosta alkoholia he yleensä juovat ennen ravintolaan siirtymistä (Kuvio 12). Annokset oli kyselyssä selitetty seuraavan-

laisesti: 1 annos = lasillinen (12cl) viiniä TAI pullo keskiolutta tai siideriä TAI 4 cl väkeviä alkoholijuomia (Reinivuo, Hirvonen & Männistö 2008, 22). Vastaajista 38 prosenttia kertoi juovansa vain 1–3 annosta ennen ravintolaan menoa. Suurin osa, 44 prosenttia, ilmoitti juovansa 4–7 annosta. 8–12 annosta totesi juovansa 17 prosenttia ja yli 13 annosta yksi prosentti vastaajista.

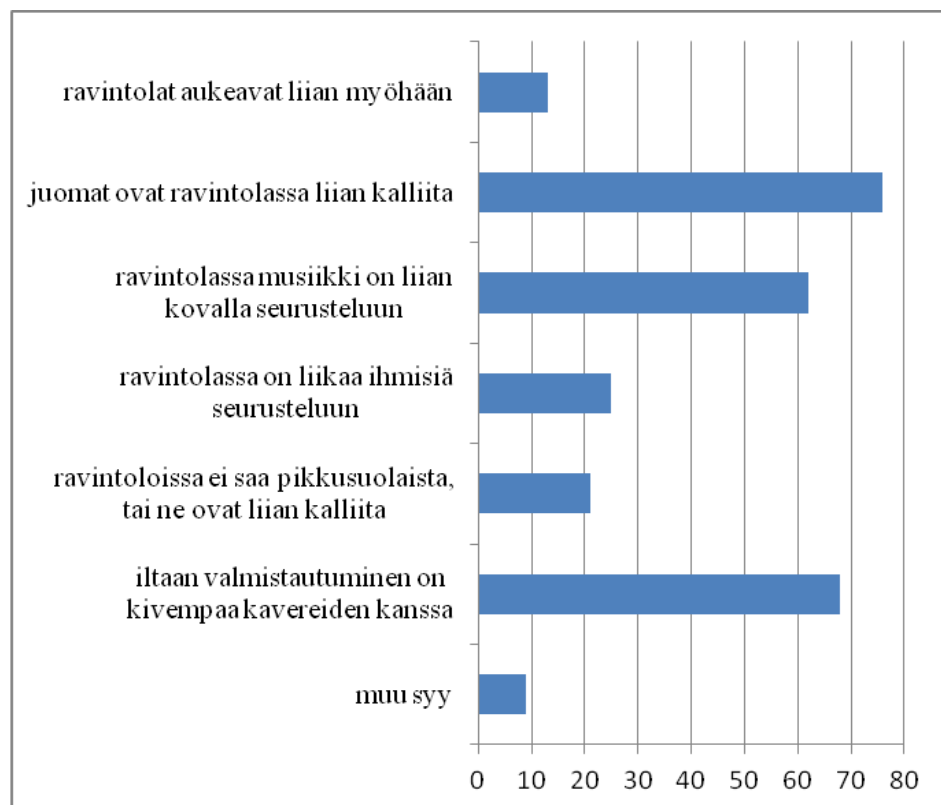
KUVIO 12. Etkoilla juotujen alkoholiannosten määrä (n=84)

Selkeimmin etkojen sisällöksi nousi musiikin kuuntelu, jonka kertoi kuuluvan etkoihin 98 prosenttia vastaajista, ja seurustelu, joka kuuluu etkoihin kaikkien vastanneiden mielestä. 58 prosenttia vastaajista totesi niin syömisen kun pelaamisenkin kuuluvan etkoihin, ja 52 prosenttia oli sitä mieltä, että etkoilla laittaudutaan ja valmistaudutaan yhdessä iltaan (Kuvio 13).

KUVIO 13. Etkojen sisältö (n=84)

Kysyttäessä syitä etkojen viettämiseen 90 prosenttia totesi juomien olevan liian kalliita ravintolassa. 81 prosenttia vastaajista totesi myös iltaan valmistautumisen meikkaillen olevan kivempaa kavereiden kanssa. Vastaajista 74 prosenttia oli sitä mieltä, että ravintolassa musiikki soi liian kovalla, ja 30 prosenttia sitä mieltä, että ravintolassa on liikaa ihmisiä seurusteluun. 25 prosenttia vastaajista harmitteli sitä, että ravintoloista ei saa pikkusuolaista tai ne ovat liian kalliita. 16 prosenttia vastaajista koki, että ravintolat aukeavat liian myöhään, ja 10 prosenttia totesi syynä olevan jonkin muun (Kuvio 14).

KUVIO 14. Motiivit etkojen viettämiseen (n=84)

5 YHTEENVETO

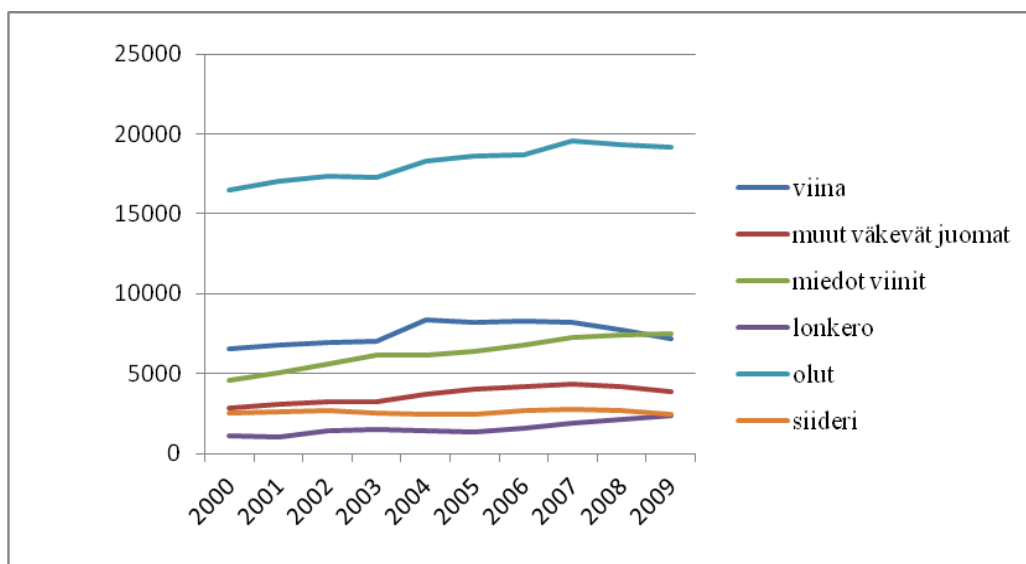
Tässä luvussa vertaan kyselyiden tuloksia teoriaosassa esitettyihin tutkimustuloksiin. Aluksi käsittelen alkoholin roolia etkoilla eli selvitän, kuuluuko alkoholi etkoihin, mitä opiskelijat etkoilla juovat ja kuinka paljon. Samalla pohdin myös vaikuttaako etkoilla nautittu alkoholi ravintolan anniskelumyyntiin. Tämän jälkeen perehdyn tarkemmin etkojen viettämisen syihin, eli siihen mitkä toimivat päämotivaattoreina etkojen järjestämiselle. Luvussa 5.3 kerron opinnäytetyön jhotopäätökset, joissa selvitän etkojen motivaattoreiden ja teoriaosassa esitettyjen tulosten avulla, miten ravintola voisi houkuttaa opiskelijat etkoilemaan kotiympäristöstä anniskeluympäristöön ja täten maksaviksi asiakkaiksi. Luvussa 5.4 arvioin opinnäytetyöprosessin eri vaiheita ja luvussa 5.5 selvityksen pätevyyttä ja luotettavuutta lähteiden avulla. Viimeisessä luvussa esitän erilaisia jatkotutkimusehdotuksia, joita olen opinnäytetyötä laatiessani pohtinut.

5.1 Alkoholi etkoilla

Tuloksista ilmeni, että puolet opiskelijoista viettää etkoja joka kerta ja hieman vajaa kolmannes vähintään joka toinen kerta ennen ravintolaan menoa. Alkoholi on olennainen osa etkoja, ja sitä nautitaan niillä aina. Alkoholin juonnin voidaankin katsoa olevan etkojen järjestämisen tarkoitus. Tuloksista ilmenee myös, että miedot alkoholijuomat kuten olut, siideri ja lonkero ovat nuorten keskuudessa edelleen suosituimpia juomia, mutta pelkästään viiniäkin etkoilla joi lähes viidenes.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tuottamasta Päihdetilastollisesta vuosikirjasta selviää, että erityisesti viinin juonti on viime vuosikymmeninä lisääntynyt, ja pelkästään vuodesta 2000 vuoteen 2009 viinien juonti on Suomessa kasvanut peräti 39 prosenttia. Myös lonkeron juonti on viimeisen vuosikymmenen aikana kasvanut reilusti, peräti 55 prosenttia. Oluen juonti sen sijaan on noussut vain 14 prosenttia, kirkkaiden viinujen juonti vajaan prosentin ja muiden väkevien viinujen, kuten viskin ja rommin juonti 25 prosenttia. Ainoastaan siiderin kulutus on laskenut ja sekin vain 4 prosenttia (Kuvio 15). Näistä tuloksista voi myös todeta

alkoholin käytön lisääntyneen reilusti suhteessa väkiluvun kasvuun. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2010, 66.) Yksistään väkeviä juomia ei etkoilla juonut kukaan, mikä on samassa linjassa Päihdetilastollisen vuosikirjan sekä Mäkelän, Mustosen ja Tigerstedtin (2010, 15) väitteen kanssa Suomen muuttumisesta viimeisten vuosikymmenien aikana viinamaasta olutmaaksi.

KUVIO 15. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2010) Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin (litraa 100 % alkoholiksi muutettuna)

Ravintolailtoja opiskelijat viettävät suhteellisen usein. Vain hieman reilu neljännes ilmoitti käyvänsä ravintolassa kerran kuukaudessa tai harvemmin, kun puolet opiskelijoista käy kahdesta kolmeen kertaan kuukaudessa. Hieman vajaa kolmannes ilmoitti käyvänsä ravintolassa iltaa istumassa vähintään kerran viikossa. Tulokset ovat samoilla linjoilla Mäkelän, Mustosen ja Tigerstedtin (2010, 120) kanssa, joiden mukaan noin puolet 20-vuotiaista miehistä ja noin reilu neljännes samankäisistä naisista käyttää alkoholia kerran viikossa, kun tässä selvityksessä 23 prosenttia kaikista vastanneista (joista 68 prosenttia naisia) ilmoitti käyvänsä ravintolassa vähintään kerran viikossa. Tutkimukset osoittavat, että vaikka nuorten alkoholinkäytön useus ei olekaan lisääntynyt viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana, on suurkulutuksen määrä kasvanut (Mäkelä ym. 2010, 49–51). Myös tässä selvityksessä käy ilmi, että opiskelijoiden juominen ylittää suurkulutuksen rajan, joka on naisilla yli 5 annosta ja miehillä yli 7 annosta alkoholia kerralla nautittuna (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2008).

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista yli puolet sanoi viettävänsä etkoja aina ennen ravintolaan menoa ja hieman vajaa kolmannes joka toinen kerta. Tämä tukee väitettä alkoholin siirtymisestä anniskeluympäristöstä kotiympäristöön, sillä tässä selvityksessä tutkittiin ainoastaan ennen ravintolailtaa kotona tapahtuvaa juomista. Todellisuudessa kotona nautitun alkoholin määrä on opiskelijoillakin suurempi, sillä selvityksessä ei ole huomioitu esimerkiksi ruoan kanssa tai saunan yhteydessä nautittuja muutamia alkoholiannoksia. (Mäkelä ym. 2010, 70.)

Selvityksessä tarkasteltiin alkoholiannoksien määrää etkoilla, jolloin mukaan ei ole vielä laskettu anniskeluympäristössä tapahtuvaa juomista. Vastaajista 38 prosenttia ilmoitti juovansa etkoilla 1–3 alkoholiannosta, mikä sinällään on vielä kohtuukäyttöä, mikäli he eivät enää ravintolassa juo montakaan juomaa. 44 prosenttia vastaajista sen sijaan ilmoitti juovansa etkoilla 4–7 alkoholiannosta, mikä tarkoittaisi sitä, että ravintolassa voisi juoda enää yhden alkoholiannoksen kulutuksen pitämiseksi kohtuudessa. Suurkulutuksen rajan jo etkoilla rikkoo yhteensä 18 prosenttia, joista ainoastaan yksi prosentti juo yli 13 alkoholiannosta ennen ravintolaan siirtymistä. Juomatapatutkimuksessa 2008 selvisi, että 15–29-vuotiaiden nuorten alkoholinkäyttökertojen keskimääräinen alkoholiannosten lukumäärä on miehillä 8 ja naisilla 5. Tästä voisi päätellä, että opiskelijat juovat keskimäärin useamman annoksen kerralla kuin muut nuoret, sillä suurin osa opiskelijoista joi pelkästään etkoilla 4–7 annosta. (Mäkelä ym. 2010, 48.) Toisaalta mikäli opiskelijoilla laskettaisiin mukaan myös kotona tapahtuvat pienkäyttökerrat, olisi alkoholiannosten keskimääräinen lukumäärä pienempi. Kuitenkin tuloksista voi päätellä, että etkoilla juotu alkoholi vaikuttaa selvästi myös ravintolan anniskelumyyntiin negatiivisesti.

5.2 Etkojen järjestämisen motiivit

Kysyttäessä siitä, mitä etkoilla yleensä tehdään, alkoholin nauttimisen lisäksi selkeimmin esiin nousi musiikin kuuntelu ja seurustelu. Kaikkien vastaajien todetessa seurustelun kuuluvan etkoihin voidaan myös todeta etkojen viettämisen tai alkoholin juomisen olevan opiskelijoille sosiaalinen tapahtuma, jonka motivaattorina toimii kumppanuusriitit, jotka Törrönen ja Maunu (2006, 504) erottelivat yhdeksi seitsemästä motivaattorista. Yli puolet vastaajista oli myös sitä mieltä, että

etkoihin kuuluu syöminen, pelaaminen ja iltaan valmistautuminen. Tulokset kulkevat käsi kädessä Torrösen ja Maunun (2005, 273–274) tutkimustulosten kanssa, joiden mukaan alkoholi integroituu sosiaalisuuteen, ja irtiottoihin kuuluukin yhteinen ajanvietto, juhliminen, syöminen, jutustelu, uusien suhteiden muodostaminen ja tanssiminen sekä ystävien tapaaminen.

Maailmalla tehdyissä tutkimuksissa motiivit ovat olleet samankaltaisia, tosin perusteet ovat olleet eri järjestyksessä kuin tässä selvityksessä (Pedersen, LaBrie & Kilmer 2009, 358; Forsyth 2006, 66). Selvitettäessä syitä etkojen viettämiseen 90 prosenttia vastaajista totesi juomien olevan ravintolassa liian kalliita. He eivät ole täysin väärässä, sillä alkoholijuomien reaalihintaa, eli hintaa jossa inflaation vaikutus on otettu huomioon, laski vuonna 2004 alkoholiveronalennuksen takia aina vuoteen 2007, jolloin se kääntyi nousuun. Vuonna 2010 vähittäiskulutuksen hintaindeksi oli kuitenkin edelleen 2,9 prosenttia pienempi kuin veronalennusta edeltävänä vuonna 2003. Anniskeluhintaindeksi oli sen sijaan verrattuna vuoteen 2003 noussut 7,3 prosenttia. (Alkoholijuomien hintakehitys 2010.)

Myös eri maissa tehdyissä tutkimuksissa raha on ollut yksi kynnyskysymyksistä. Yhdysvalloissa kolmen eri yliopiston tutkijan tekemässä tutkimuksessa 37 prosenttia 18–25-vuotiaista miesopiskelijoista ja 42 prosenttia samanikäisistä naisopiskelijoista perusteli etkojen viettämistä rahan säästämällä taloudellisuuden ollen näin toiseksi suosituin motivaattori. Glasgowssa rahan säästäminen sen sijaan oli kolmanneksi suosituin peruste. Toinen tutkimuksissa esille noussut syy oli halu mennä juhliin huppelissa rennompana ja päästä valmiiksi juhlatunnelmaan. Yhdysvalloissa opiskelijat myös kokivat illan olevan mielenkiintoisempi otettaessa ensin hiukan pohjia. (Pedersen, LaBrie & Kilmer 2009, 358; Forsyth 2006, 66.)

Neljä viidesosaa selvitykseen vastaajista totesi iltaan valmistautumisen olevan mielekkäämpää porukassa. Kolme neljäsosaa oli sitä mieltä, että ravintolassa musiikki soi liian kovalla voidakseen seurustella kavereiden kanssa ja vajaa kolmannes myös koki, että ravintoloiden suuri väkimäärä ei mahdollista kavereiden kanssa jutustelua. Englannissa Glasgown Yliopiston tutkija tohtori Alasdair J.M. Forsythin tekemässä tutkimuksessa nämä sosiaaliset syyt nousivat päämotivaattoreik-

si etkoille. Nuoret kokivat seurustelun yökerhoissa hankalaksi kovan musiikin, vähäisten istumapaikkojen ja tanssilattialla juoksemisen takia (Forsyth 2006, 65). Neljännes kyselyyn vastanneista sen sijaan toivoi ravintoloista löytyvän pikkusuo- laista edullisella hinnalla. Ainoastaan 16 prosenttia vastaajista perusteli etkojen viettämistä sillä, että ravintolat aukeavat liian myöhään. Vastaajista kymmenes myös perusteli motiiveitaan muilla syillä. Vastaajat perustelivat muita syitään seuraavasti:

”Pääasia on oikeastaan viettää iltaa kavereiden kanssa, ei mennä ravintolaan. Se vain tulee luonnollisena jatkumona.”

– Nainen, liiketalouden ala

”Ravintolaan meno yleensä pilaa koko illan. Jos olisi mahdollista, pitäisi juhlia aina kotona aamuun asti, mutta hiljaisuuden jälkeen juhlien pitäminen on mahdotonta.”

– Nainen, liiketalouden ala

”Baariin lähdetessä porukka hajoaa helposti.”

– Nainen, matkailun ala

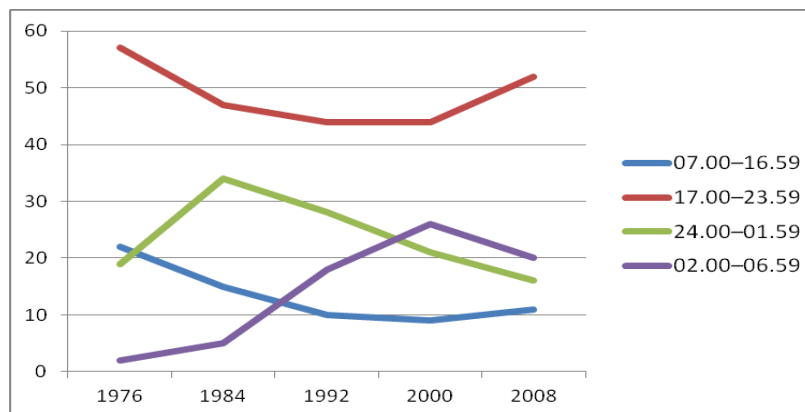
Tiivistettynä, etkot ovat ravintolailtaa edeltävä tapahtuma, jossa tarkoituksena on ”aloitella” ennen ravintolaan menoa. Motiivit etkojen viettämiseen opiskelijoiden keskuudessa ovat niin sosiaalisia kuin taloudellisiakin. Etkot myös muistuttavat melko paljon alaikäisten ”kotibileitä”, sillä erotuksella, että etkojen jälkeen on tarkoitus jatkaa juhlimista muualla.

5.3 Johtopäätökset

Toimeksiantajan pyynnöstä tutkin etkoja sekä nuorten alkoholinkäyttöä ennen ravintolaan menemistä, sillä tarkoituksena oli selvittää, miten nuoret saataisiin kotona järjestettäviltä etkoilta ravintolaan, ja näin lisättyä anniskelumyyntiä. Suurimmat syyt siihen, miksi etkoja ei voi viettää anniskelupaikassa olivat *hintataso, liian kovalla soiva musiikki* sekä se, että vastaajien mielestä *laittautuminen*

on kivempaa kavereiden kanssa. Ravintolat voisivat siis houkutella asiakkaita ainakin juomatarjouksilla ja soittamalla musiikkia alkuillasta hiljaisemmalla. Olisi myös hyvä, että tarjolla olisi erilaisia pelejä. Koska opiskelijat juovat edelleen eniten mietoja alkoholijuomia, juomatarjoukset kannattaisi kohdentaa hanatuotteisiin. Toisaalta jos haluaa erottua muista happy hour’ja tarjoavista paikoista, kannattaisi myös viini laittaa tarjoukseen, sillä viinin juonti on lisääntynyt reilusti viime vuosina, ja se tulee todennäköisesti kasvattamaan suosiotaan lähitulevaisuudessa.

Suomalaisten vuorokausirytmä ja täten myös alkoholinkäyttö on myöhentynyt viimeisten vuosikymmenien aikana, mutta todella myöhäinen aamuyöjuominen saavutti huippunsa 2000-luvulla, jonka jälkeen se kääntyi laskuun. Kotiympäristössä alkoholin käyttökerrat päättyivät aikaisemmin kuin anniskeluympäristössä. Silti vuonna 2008 suurin osa anniskelupaikoissa tapahtuvasta juomisesta päättyi ennen puoltayötä ja ainoastaan viidennes kello 02.00 jälkeen (Kuvio 16).

KUVIO 16. (Mäkelä ym. 2010,79) Alkoholinkäyttökertojen päättymisajat anniskeluympäristössä

Mikäli ravintola haluaa haalia asiakkaita ravintolan omiin etkoihin, kannattaisi niin sanotut happy hour -tarjoukset sijoittaa heti alkuiltaan, sillä suomalaisten alkoholinkäyttö anniskeluympäristössä on aikaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Myös musiikkia pitää soittaa suhteellisen hiljaisella, jotta asiakkaiden on mahdollista seurustella ja pelata huutamatta. Neljännes kyselyyn vastanneista myös toivoi ravintoloissa olevan tarjolla pikkusuolaista edullisesti, joten mikäli mahdollista, kannattaisi myös tähän panostaa esimerkiksi laittamalla tietyt annokset tarjoukseen happy hour’n tai etkojen ajaksi.

5.4 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Aloitin opinnäytetyön pohdiskelun keväällä ja kesän käytin teoriaosuuden etsimiseen ja kyselyiden suunnitteluun. Syksyllä kirjoitin tietoperustan puhtaaksi ja sain opinnäytetyön kirjoitettua tavoiteaikataulussani. Ajankäytöllisesti prosessi eteni hyvin. Minulle ei myöskään missään vaiheessa tullut erityistä kiirettä, vaan olin varannut aikaa opinnäytetyön tekemiseen reilusti.

Itse opinnäytetyön kirjoittamisessa aloittaminen oli vaikeinta, mutta kun sain psyykattua opinnäytetyökauhun itsestäni pois ja aloin kirjoittamaan, sujui se melko helposti, ja jokaisen sivun kirjoittamisen jälkeen innostuin työstäni entistä enemmän. Teoriaosuus perustui pitkälti taulukoiden tulkitsemiseen ja oli sen takia työlästä ja aikaa vievää, ja välillä tuntuikin että kolmen tunnin miettimisen ja kirjoittamisen tuloksena oli yksi sivu kirjoitettua tekstiä. Myös lähteiden etsiminen vei alussa aikaa, mutta kun pääteos löytyi, löytyi myös muut lähteet ongelmitta.

Opinnäytetyönäni halusin tehdä jonkinlaisen tutkimuksen, sillä koin, että esimerkiksi erilaisista tapahtumien järjestämisestä minulla oli kokemusta tarpeeksi. Sen sijaan kunnollista tutkimusta en ollut ennen toteuttanut. Koenkin, että opin opinnäytetyöprosessista paljon. En ollut juurikaan aikaisemmin perehtynyt tieteellisiin artikkeleihin, ja aluksi niiden kielikin tuntui vaikealta, mutta viisi ensimmäistä luettuani myös niiden luettavuus helpottui. Toisaalta innostuin myös tutkimisesta enemmän ja toivonkin, että pääsen hyödyntämään tässä selvityksessä oppimiani taitoja myös myöhemmin työelämässä. Opin myös lisää eri tiedonhankintakeinoista.

5.5 Tutkimuksen valideetti ja reliabiliteetti

Onnistuneen tutkimuksen edellytyksenä ovat luotettavat vastaukset tutkimuskysymyksiin. Heikkilä toteaaakin, että ”Tutkimus tulee tehdä rehellisesti, puolueetomasti ja niin, ettei vastaajille aiheudu tutkimuksesta haittaa.” Tutkimuksen validius tarkoittaa sitä, ettei siinä ole systemaattista virhettä. Validius voidaan varmistaa etukäteen huolellisella suunnittelulla ja harkitulla tiedonkeruulla, sillä sen tarkastelu jälkikäteen on erittäin vaikeaa. Validi eli pätevä tutkimus mittaa sitä, mitä

sen on tarkoituskin mitata, ja pätevää tutkimusta edesauttaa myös perusjoukon huolellinen määrittely, edustavan otoksen saaminen ja korkea vastausprosentti. Esimerkiksi validin älykkyystutkimuksen pitää tutkia nimenomaan älykkyyttä eikä oppimistuloksia. Tutkittaessa suomalaisten alkoholinkäyttöä pätevästi, ei sitä voida mitata ainoastaan Alkon tilastojen pohjalta, sillä silloin tutkimuksessa ei huomioitaisi tilastoimatonta, esimerkiksi matkustajatuonnin kautta tapahtuvaa kulutusta. (Heikkilä 2005, 29–30.)

Näillä perusteilla molemmat kyselyt ovat valideja. Ensimmäinen tutkimus onnistui kartoittamaan etkoja, ja etenkin avoimen kysymyksen vastaukset olivat hyödyllisiä toisen tutkimuksen vastausvaihtoehtojen luomisessa. Lähetin kyselyn 25 eri-ikäiselle eri koulutusalojen edustajalle, ja vastauksia sain 17 neljältä eri koulutusosalta kuudesta. Vastaajien ikähaarukka oli 21–26-vuotta. Vastausprosentiksi tuli siis 68 prosenttia. Toisen tutkimuksen vastausprosenttia ei voi laskea, sillä levitin linkkiä kyselyyn niin Repun kuin Facebookinkin kautta, joten en voi tietää, kuinka monta opiskelijaa tutkimus on tavoittanut. Vastauksia tuli kuitenkin 84 kaikilta koulutusaloilta. Toiseen kyselyyn vastanneista nuorimmat olivat 18–20-vuotiaita ja vanhimmat yli 27-vuotiaita, ja joukossa oli niin vasta-aloittaneita kuin pidempäänkin opiskelleita.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan sitä, kuinka luotettavia tulokset ovat. Reliaabeli tutkimus on toistettavissa koska tahansa samanlaisin tuloksin. Arvioitaessa tutkimuksen luotettavuutta on kuitenkin huomioitava se, että tutkittaessa yhteiskunnallisia asioita, esimerkiksi suomalaisten alkoholinkäyttöä, tulokset eivät vaihtelevuuden takia välttämättä päde toisena ajankohtana. Luotettavien tulosten keräämiseksi on myös varmistettava, että otoskoko on tarpeeksi iso ja että se edustaa koko tutkittavaa perusjoukkoa. Myös tutkija saattaa tehdä virheitä tietoja kerätessään, syöttäessään, käsitellessään ja luokitellessaan tuloksia, ja näistä tuleekin raportoida, mikäli ne huomataan. (Heikkilä 2005, 30.)

Täten molemmat kyselyt olivat myös reliaabeleja, sillä uskon, että toistettaessa tutkimukset uudestaan yhtä edustavalle otokselle, tulokset olisivat samoja. Alkoholinkäyttö on kuitenkin yhteiskunnan mukana muuttuvaa, joten tutkimuksen toistaminen esimerkiksi kahden vuoden päästä saattaisi antaa jo toisenlaisia tuloksia.

Myös tutkimuksen toistaminen vain yhdelle koulutuslalle saattaisi muuttaa tuloksia, sillä havaintojeni perusteella voisin olettaa, että matkailun alan opiskelijat juovat keskimäärin useammin viinejä kuin muiden alojen edustajat, ja tekniikan alan opiskelijat sen sijaan juovat suurempia määriä kuin jonkun toisen alan opiskelijat. Molemmat tutkimukset toteutettiin verkossa Webropol-ohjelman avulla, joka on tehokas kysely- ja analysointisovellus tiedonkeruuseen ja tiedonjalostamiseen (Webropol 2010). Webropol laskee tulokset luotettavasti ja tekee valmiit kaaviot, jolloin tutkija ei pääse tekemään virheitä käsitellessään tai syöttäessään tietoja.

Ainoa selvityksen pätevyyttä ja luotettavuutta horjuttava asia oli toisessa tutkimuksessa kysymyksissä 7.–9. Seitsemäs kysymys oli, juotko alkoholia etkoilla, ja kysymykseen vastasi ainoastaan 83 vastaajaa 84:stä. Tuloksesta voisi siis olettaa, että 1 vastaaja ei juo alkoholia etkoilla. Seuraavassa kysymyksessä kuitenkin kysyttiin, mitä alkoholia juot etkoilla, ja tähän taas oli tullut 84 vastausta. Uskon taustalla olleen inhimillisen erehdyksen, jossa yksi vastaaja on epähuomiossa unohtanut vastata kysymykseen, koska kahteen seuraavaan alkoholin juomista etkoilla käsittelevään kysymykseen oli vastannut kaikki.

5.6 Jatkotutkimus-ehdotukset

Mielestäni hyvä jatkotutkimusaihe olisi tutkia tarkemmin opiskelijoiden alkoholinkäyttöä eikä ainoastaan etkoja, ja mikäli tekisin uuden opinnäytetyön, tekisin sen luultavasti niin. Suomessa on tilastoitu kattavasti ja luotettavasti suomalaisten alkoholinkäyttöä vuodesta 1968, jolloin toteutettiin ensimmäinen juomatapatutkimus. Juomatapatutkimuksissa on tutkittu erikseen 15–29-vuotiaiden juomatottumuksia, ja koska yleisesti uskotaan, että opiskelijat kuluttavat muita nuoria enemmän alkoholia, olisikin mielenkiintoista tietää, pitääkö tämä paikkansa toteuttamalla juomatapatutkimus opiskelijoille ja vertailemalla tuloksia kaikkien nuorten tuloksiin. Samassa tutkimuksessa olisi myös mielenkiintoista vertailla tuloksia eri koulutusalojen välillä, jotta selviäisi, pitävätkö stereotypiat esimerkiksi insinööriopiskelijoista paikkansa.

Toinen vaihtoehto olisi tutkia laajemmin syitä opiskelijoiden alkoholin nauttimiseen ennen ravintolaan menoa ja vertailla tuloksia mm. Yhdysvalloissa ja Englannissa tehtyihin tutkimuksiin. Olisi myös mielenkiintoista tutkia ja pohtia, toimivatko nykyistä alkoholinkäyttöä ennaltaehkäisevät strategiat, vai kostaivatko ne kenties sen takia, että kansainväliset tutkimukset osoittavat ihmisten jotka juovat ennen ravintolaan menoa, juovan helposti niin paljon, että se on terveydelle haitallista. Niin Suomessa kuin maailmallakin on myös paljon tutkittu alkoholin vaikutusta loukkaantumisiin ja väkivaltaisuuksiin, joten olisi varmasti helppo perustella, minkä takia liika alkoholinkäyttö on haitallista. Se, mikä on oikea tapa vähentää alkoholihaittoja, olisi myös hyvä tutkimusaihe.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Forsyth, A.J.M. 2006. Assessing the relationships between late night drinks marketing and alcohol-related disorder in public space. Lontoo: Alcohol Education Research Council.

Heath, Dwight B. 2000. Drinking Occasions: Comparative Perspectives on Alcohol and Culture. International Center for Alcohol Policies, Series on Alcohol in Society. Philadelphia: Brunner/Mazel.

Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima.

Kananen, J. 2008b. KVANTTI – Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Maunu, A. 2011. Leiskaa steissillä, romanssi mökillä. Pääkaupunkiseudulla ammattiin opiskelevien ja lukiolaisten juomisen sosiaaliset motiivit ja juomisen koettut haitat. Pori: Kehitys Oy.

Mäkelä, P., Mustonen, H. & Tigerstedt, C. 2010. Suomi juo: Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968-2008. Helsinki: Yliopistopaino.

Pedersen, E., LaBrie, J., & Kilmer J. 2009. Before You Slip into the Night, You'll Want Something to Drink: Exploring the Reasons for Prepartying Behavior Among College Student Drinkers. *Issues in Mental Health Nursing* 30 (2009):6.

Reinivuo, H., Hirvonen, T., Männistö, S. 2008. Ravitsemus, liikunta ja alkoholi. Esite. Kansanterveyslaitos, Terveystieteiden tutkimuskeskus ja kroonisten tautien ehkäisyosasto. Erweko 2008.

Törrönen, J. & Maunu, A. 2005. Kevyet irtiotot ja raskas sosiaalisuus. *Yhteiskuntapolitiikka* 70 (2005):3, 266–281.

Törrönen, J. & Maunu, A. 2006. Pihvin pariin punaviini, raju ryyppäys risteilyllä. Yhteiskuntapolitiikka 71 (2006):5, 499–514.

Wells, S., Graham, K., Purcell, J. 2008. Policy implications of the widespread practice of ‘pre-drinking’ or ‘pre-gaming’ before going to public drinking establishments– are current prevention strategies backfiring?. Addiction 104 (2009).

Elektroniset lähteet:

Morbidity and Mortality Weekly Report (MMWR). 2010. Vital Signs: Binge Drinking Among High School Students and Adults - United States 2009. Centers for Disease Control and Prevention. [Viitattu 2.11.2011] Saatavissa:

<http://www.cdc.gov/mmwr/pdf/wk/mm59e1005.pdf>

Rainio, S., Pere, L., Lindfors, P., Lavikainen, H., Saarni, L. & Rimpelä, A. 2009. Nuorten Terveystapatutkimus 2009. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977–2009. [Viitattu 14.10.2011] Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:47. Saatavissa:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-10634.pdf

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2011. Alkoholijuomien hintakehitys 2010. [Viitattu 19.10.2011] Saatavissa:

http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2011/Tr20_11.pdf

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2008. Suurkulutus ja kohtuukäyttö. [Viitattu 1.11.2010] Saatavissa:

http://www.ktl.fi/portal/suomi/tietoa_terveydesta/elintavat/alkoholi/suurkulutus_ja_kohtuukaytto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2010. Päihdetilastollinen vuosikirja 2010. [Viitattu 20.10.2011] Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/85338d3b-c126-4914-9384-d5847d59d598>

Virsta virtual statistics. 2010. Puolistrukturoitu haastattelu. Tilastokeskus. [Viitattu 26.10.2011] Saatavissa: <http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/>

Webropol. 2010. Tietoa yrityksestä. [Viitattu 26.10.2011] Saatavissa: <http://w3.webropol.com/finland/yritys/tietoa-yrityksesta>

LIITTEET

LIITE 1

Mitä etkot ovat?

1. Ikä? *

- 18-20
- 21-23
- 24-26
- 27 tai yli

2. Koulutusala?

- Matkailun ala
- Liiketalouden ala
- Sosiaali- ja terveysala
- Muotoilun ala
- Musiikin ala
- Tekniikan ala

3. Tällä hetkellä opiskelemasi tutkinnon aloitusvuosi?

4. Onko käsite "etkot" sinulle ennestään tuttu? *

- Kyllä
- Ei (Siirry kohtaan 7)

5. Montako henkilöä "etkoilla" täytyy VÄHINTÄÄN olla, jotta voidaan puhua etkoista?

eli voiko etkoja viettää yksin tai kahdestaan, vai pitääkö osallistujia olla enemmän.

- 1
- 2
- 3-7
- yli 8

6. Missä seuraavista paikoista "etkoja" voidaan viettää?

voit valita useamman kuin yhden kohdan

- Kotona
- Ravintolassa
- Ulkona (esim. rannalla, puistossa)
- Vuokratuissa tiloissa (esim. saunatilat, yms.)

7. Mitä mielikuvia sana "etkot" sinussa herättää?

Lähetä

LIITE 2

Etkot

Etkoilla tarkoitetaan tässä kyselyssä vähintään kahden hengen viettämää aikaa ennen ravintolaan siirtymistä.

1. Ikä?

- 18-20
- 21-23
- 24-26
- 27 tai yli

2. Sukupuoli?

- Nainen
- Mies

3. Koulutusala?

- Matkailun ala
- Liiketalouden ala
- Sosiaali- ja terveysala
- Muotoilun ala
- Musiikin ala
- Tekniikan ala

4. Tällä hetkellä opiskelemasi tutkinnon aloitusvuosi?

- 2007 tai aikaisemmin
- 2008
- 2009
- 2010
- 2011

5. Kuinka usein vietät iltoja ravintolassa?

- Kerran kuukaudessa tai harvemmin
- 2-3 kertaa kuukaudessa
- 1-2 kertaa viikossa
- 3-4 kertaa viikossa
- Useammin kuin 4 kertaa viikossa

6. Kuinka usein vietät etkoja ennen ravintolailtaa?

- joka kerta
- noin joka toinen kerta
- noin joka kolmas kerta
- joka neljäs kerta tai harvemmin

7. Juotko alkoholia etkoilla?

- Kyllä
- En (Siirry kysymykseen 10)

8. Millaisia alkoholijuomia yleensä nautit etkoilla?

- lonkeroa, siideriä tai olutta
- viiniä
- drinkejä
- shotteja
- kaikkia yllä mainittuja

9. Jos nautit alkoholia etkoilla, kuinka paljon keskimäärin juot ennen ravintolaan siirtymistä?

(1 annos = lasillinen (12cl) viiniä TAI pullo keskiolutta tai siideriä TAI 4 cl väkeviä alkoholijuomia)

- 1-3 annosta
- 4-7 annosta
- 8-12 annosta
- 13 annosta tai enemmän

10. Mitä etkoilla tapahtuu?

(Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)

- Kuunnellaan musiikkia
- Pelataan pelejä
- Seurustellaan
- Syödään
- Valmistaudutaan iltaan valitsemalla vaatteita, laittamalla hiuksia tai meikkailemalla

11. Minkä takia vietät etkoja?

(Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)

- Ravintolat aukeavat liian myöhään
- Juomat ovat ravintolassa liian kalliita
- Ravintolassa on vaikea viettää aikaa kavereiden kanssa seurustellen koska musiikki on liian kovalla
- Ravintolassa on vaikea viettää aikaa kavereiden kanssa seurustellen koska siellä on liikaa ihmisiä
- Ravintoloissa ei saa pikkusuolaista naposteltavaa tai ne ovat liian kalliita
- Iltaan valmistautuminen on kivempaa kavereiden kanssa
- Muu syy, mikä?

Kiitos ajastasi!

Lähetä

